

Suvestinė redakcija nuo 2003-09-26 iki 2004-04-30

Įstatymas paskelbtas: Žin. 2002, Nr. [91-3891](#), i. k. 1021010ISTA0IX-1068

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
FINANSŲ ĮSTAIGŲ
Į S T A T Y M A S**

2002 m. rugsėjo 10 d. Nr. IX-1068
Vilnius

**PIRMASIS SKIRSNIS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

1. Šis Įstatymas nustato, kokios paslaugos yra laikomos finansinėmis paslaugomis, reikalavimus finansų įmonių ir kredito įstaigų, kurios verčiasi finansinių paslaugų teikimu, steigėjams, dalyviams bei vadovams, šių teises ir pareigas, finansų įstaigų steigimo, veiklos, jos pabaigos ir pertvarkymo sąlygas, tvarką bei ypatumus, taip pat finansų įstaigų, teikiančių licencines finansines paslaugas, veiklos priežiūros sąlygas, tvarką bei ypatumus.

2. Šis Įstatymas taikomas visoms finansų įstaigoms – Lietuvos Respublikos juridiniams asmenims ir užsienio valstybių finansų įstaigų padaliniais, kurie veikia Lietuvos Respublikoje ir verčiasi finansinių paslaugų, nustatytų šio Įstatymo 3 straipsnyje, teikimu Lietuvos Respublikoje, jeigu Lietuvos Respublikos tarptautinės sutartys nenustato ko kita.

3. Šis Įstatymas netaikomas:

- 1) Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių institucijoms bei įstaigoms, kurios teikia finansines paslaugas, nustatytas Lietuvos Respublikos įstatymuose;
- 2) pašto paslaugų teikėjams, kurie teikia vietines ir tarptautines pašto perlaidų paslaugas;
- 3) Lietuvos bankui, teikiančiam finansines paslaugas Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

2 straipsnis. Pagrindinės šio Įstatymo sąvokos

1. **Artimais ryšiais susiję asmenys** – du arba daugiau asmenų, kurie:

- 1) yra susiję turтинiais ryšiais;
- 2) turi kvalifikuotąją įmonės įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalį;
- 3) yra susiję kitais tarpusavio turтинiais santykiais, leidžiančiais vienam iš asmenų kontroliuoti kitą asmenį.

2. **Artimos giminystės, taip pat svainystės ryšiais susiję asmenys** – asmuo ir jo sutuoktinis, jų vaikai (įvaikiai), tėvai (įtėviai), seneliai, vaikaičiai, taip pat šio asmens ir jo sutuoktinio broliai (įbroliai), seserys (įseserės) ir šių brolių (įbrolių) bei seserų (įseserių) sutuoktiniai, taip pat asmenys, įregistravę partnerystę įstatymų nustatyta tvarka.

3. **Asmuo** – fizinis arba juridinis asmuo.

4. **Balansinis finansinis turtas** – gryniesi pinigai kasoje, pinigai sąskaitose bankuose ir kitose kredito įstaigose, reikalavimo teisės į finansų įstaigai mokėtinas pinigų sumas arba pagal paskolų sutartis grąžintiną kitokį turtą, įsigytus skolos vertybinius popierius, kitus finansų įstaigos kliento įsipareigojimus mokėti, grąžinti arba perleisti finansinį turtą, nuosavybės vertybiniai popieriai arba kitokios teisės.

5. **Bendrieji atidėjiniai (atidėjimai)** – tam tikros sukauptos piniginės lėšos, sudaromos ir skirtos galimiems finansų įstaigos veiklos nuostoliams sumažinti (padengti).

6. **Finansinė garantija** – finansų įstaigos įstatymų nustatyta tvarka suteikta garantija, kuria neatšaukiamai įsipareigojama išmokėti garantijoje nustatytą pinigų sumą, jeigu bus įvykdytos visos garantijoje nurodytos sąlygos.

7. **Finansų įmonė** – Lietuvos Respublikos įmonė arba užsienio valstybės įmonės padalinys, kuris veikia Lietuvos Respublikoje įstatymų, reglamentuojančių finansinių paslaugų teikimą ir finansų įstaigų veiklą, nustatyta tvarka ir verčiasi vienos arba daugiau šio Įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 2, 3, 5–17 punktuose nurodytų finansinių paslaugų teikimu.

8. **Finansų įstaigos klientas** – asmuo, kuriam finansų įstaiga teikia finansines paslaugas.

9. **Finansų įstaigos turtas** – finansų įstaigos balanse parodytas kilnojamasis ir nekilnojamasis turtas, taip pat nematerialusis ir finansinis turtas.

10. **Finansų kontroliuojančioji (holding) bendrovė** – finansų įstaiga, kurios kontroliuojamos visos įmonės arba jų dauguma yra kredito įstaigos arba finansų įmonės, o iš jų nors viena yra kredito įstaiga.

11. **Finansinis laidavimas** – įstatymų nustatyta tvarka sudarytoje laidavimo sutartyje nustatytas finansų įstaigos neatšaukiamas įsipareigojimas išmokėti tam tikrą laidavimo sutartyje nurodytą sumą, jeigu asmuo, už kurį finansų įstaiga laiduoja, nevykdo visos ar dalies savo prievolės.

12. **Finansinis tarpininkavimas (agento veikla)** – veikla vienos arba kelių finansų įstaigų vardu ir naudai priimant indėlius ir kitas gražintinas lėšas, skolinant, priimant įmokas už kitų asmenų suteiktas paslaugas ir teikiant kitas finansines paslaugas.

13. **Finansinis turtas** – finansų įstaigos balansinio finansinio turto ir nebalansinių pretenzijų verčių suma.

14. **Globojanti (patronuojanti) įmonė** – kitą įmonę kontroliuojanti įmonė.

15. **Grynoji vertė:**

1) investicijos įsigijimo (sukūrimo, vertės padidinimo) vertė, sumažinta amortizacijos arba nusidėvėjimo verte ir (arba) šios investicijos rizikai amortizuoti sudarytais specialiaisiais atidėjimais (atidėjimais);

2) finansų įstaigos balansinio finansinio turto ir (arba) nebalansinių pretenzijų vertė viešojoje rinkoje nusistovėjusia rinkos kaina arba, jeigu balansinis finansinis turtas ir (arba) nebalansinės pretenzijos nėra viešosios apyvartos objektas arba nėra patikimos informacijos apie jų rinkos kainas, įsigijimo vertė, sumažinta šiam turtui sudarytais specialiaisiais atidėjimais (atidėjimais).

16. **Indėlis** – teigiamas pinigų likutis sąskaitoje, kuri atidaryta indėlininkui kredito įstaigoje pagal banko indėlio arba banko sąskaitos sutartį.

17. **Indėlių ir kitų gražintinų lėšų priėmimas iš neprofesionalių rinkos dalyvių** – piniginių lėšų priėmimas iš nenustatytų iš anksto asmenų, kad būtų galima jas valdyti, naudoti ir (arba) jomis disponuoti, įsipareigojant jas sugrąžinti su palūkanomis ar be jų. Mokėjimo kortelių ar kitokių priemonių, kurios gali būti naudojamos kaip mokėjimo priemonė perkant prekes arba paslaugas tik iš šias korteles ar kitokias priemones išleidusio asmens, išleidimas nėra indėlių ar kitokių gražintinų lėšų priėmimas iš neprofesionalių rinkos dalyvių.

18. **Investicija** – kilnojamasis ir nekilnojamasis, taip pat nematerialusis turtas, įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalys, taip pat pasitikėtinės (subordinuotos) paskolos, kurios gali būti konvertuotos į finansų įstaigos naujos emisijos akcijas, suteiktos finansų įstaigoms.

19. **Įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalis, suteikianti teisę kontroliuoti įmonės veiklą** – vieno asmens tiesiogiai ir (arba) netiesiogiai valdoma įmonės įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalis arba tokie santykiai tarp asmens ir įmonės, dėl kurių šis asmuo:

1) pats arba pagal sutartį su įmone ar jos dalyviais tiesiogiai ir (arba) netiesiogiai valdo daugiau kaip 50 procentų įmonės įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių arba gali išrinkti (paskirti) ir atšaukti (atleisti) daugiau kaip 50 procentų įmonės valdymo organų narių;

2) pagal finansinius, veiklos arba organizacinius ryšius gali dalytis su įmone gautu pelnu arba patirtais nuostoliais arba, siekdamas bendro užsibrėžto tikslo, gali koordinuoti šios įmonės valdymą;

3) turi galimybę valdyti įmonę per visiškai arba iš dalies tapačios sudėties savo (jeigu tai juridinis asmuo) ir įmonės valdymo organus.

20. **Įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalis** – bent viena akcija, pajus ar kitokia įmonės išleista priemonė, pažyminti dalyvavimą valdant įmonės kapitalą, arba kartu su šiomis priemonėmis įgyta balsavimo teisė, arba (jeigu nėra išleista priemonių, pažyminčių dalyvavimą valdant įmonės kapitalą) įmonės ar jos turto (kapitalo) dalis.

21. **Jungtinė (konsoliduota) priežiūra** – globojančios (patronuojančios) įmonės ir jos kontroliuojamos finansinės grupės priežiūra, atliekama remiantis jungtinėmis (konsoliduotomis) finansinės atskaitomybės ir kitomis priežiūrai skirtomis ataskaitomis, kurias sudaro ir priežiūrą atliekančiai institucijai pateikia globojanti (patronuojanti) įmonė.

22. **Kontroliuojama įmonė** – įmonė, kurioje asmuo arba susijusių asmenų grupė turi įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalį, suteikiančią teisę kontroliuoti įmonės veiklą.

23. **Kredito įstaiga** – Lietuvos Respublikos įmonė ar įstaiga arba užsienio valstybės įmonės padalinys, veikiantis Lietuvos Respublikoje, kurie turi licenciją verstis ir verčiasi indėlių ir kitų gražintinių lėšų priėmimu iš neprofesionalių rinkos dalyvių bei piniginių paskolų teikimu, taip pat turintys teisę verstis dalies ar visų kitų šio Įstatymo 3 straipsnio 1 dalyje nustatytų paslaugų teikimu ir prisiimantys su tuo susijusią riziką bei atsakomybę.

24. **Kvalifikuotoji įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalis** – vieno asmens tiesiogiai ir (arba) netiesiogiai valdoma įmonės įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalis arba tokie santykiai tarp asmens ir įmonės, dėl kurių šis asmuo:

- 1) valdo 10 procentų ar daugiau įmonės įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių;
- 2) gali išrinkti (paskirti), atšaukti (atleisti) daugiau kaip 1/3 įmonės valdymo organų narių;
- 3) pagal įmonės steigimo dokumentus ar sudarytus sandorius gali turėti lemiamos įtakos įmonės veiklai ir valdymo organų priimamiems sprendimams.

25. **Licencinės finansinės paslaugos** – finansinės paslaugos, kurių teikimu galima verstis tik gavus įstatymų nustatyta tvarka išduotą licenciją.

26. **Likvidusis turtas** – turtas, kuris su minimalia vertės praradimo rizika nedelsiant gali būti parduotas rinkos kaina arba jai artima kaina. Kaina, artima rinkos kainai, – tai maksimali kaina, už kurią su finansų įstaiga susijusios šalys, žinomos kaip ketinančios pirkti (parduoti) turtą, gali tiesiogiai (ne rinkoje) apsikeisti rinkoje prekiaujamu turtu.

27. **Mišrią veiklą vykdanči kontroluojančioji (holdingo) bendrovė** – globojanti (patronuojanti) įmonė (bet ne finansinė kontroluojančioji (holdingo) bendrovė ar kredito įstaiga), kurios nors viena kontroliuojama įmonė yra kredito įstaiga.

28. **Nebalansinės pretenzijos** – finansų įstaigos balansinėje ataskaitoje neparodytas turtas (pretenzijos): finansų įstaigos reikalavimo teisės į finansų įstaigai mokėtinas pinigų sumas, gražintiną arba kitaip perleidžiamą kitokį turtą pagal būsimuosius, pasirinkimo ir kitokius sandorius.

29. **Neprofesionalūs rinkos dalyviai** – visi asmenys, išskyrus Lietuvos banką, finansų įstaigas, draudimo įmones, taip pat kitus asmenis, kurie gali kvalifikuotai įvertinti skolinimosi riziką.

30. **Netiesioginė kontrolė** – kontrolė, atsirandanti per kitas kontroliuojamas įmones arba kontroliuojamų įmonių kontroliuojamas įmones.

31. **Palūkanos** – pinigų suma, mokama už suteiktą paskolą, padėtą indėlį, skolos vertybinius popierius, perduotą naudoti turtą ar kitą skolinį reikalavimą, t. y. sutartyje nustatytas procentas, skaičiuojamas nuo padėto indėlio, suteiktos paskolos dydžio, skolos vertybinių popierių nominalios vertės arba perduoto naudotis turto ar kito skolinio reikalavimo vertės.

32. **Pasirinkimo sandoris** – sandoris, suteikiantis teisę, bet ne įsipareigojimą pirkti arba parduoti sandorio objektą už sutartą kainą sutartą dieną arba iki jos.

33. **Pasitikėtinė (subordinuota) paskola** – ne trumpesniai kaip vienu metų laikotarpiu suteikta paskola, jeigu yra tenkinamos visos nurodytos sąlygos:

- 1) paskola yra gauta pinigais;
- 2) paskolos davėjas paskolos sutartyje įsipareigoja nereikalauti iš paskolos gavėjo gražinti paskolą prieš sutartyje nustatytą jos gražinimo terminą;

3) paskolos gražinimas nėra užtikrintas jokiais prievolių įvykdymą užtikrinančiomis priemonėmis;

4) paskolos sutartyje yra nustatyta, kad paskolos gavėjo likvidavimo arba bankroto atveju paskolos davėjo reikalavimas pagal paskolos sutartį bus tenkinamas tik patenkinus kitų paskolos gavėjo kreditorių reikalavimus.

34. **Pinigų tvarkymas** – grynųjų pinigų inkasavimas, vežimas ir saugojimas, monetų ir banknotų skaičiavimas, jų tikrumo ir tinkamumo naudoti apyvartoje tikrinimas bei pakavimas prieš gražinant į apyvartą.

35. **Rizikos priėmimas (sandoriai, turintys galimos rizikos požymių):**

1) skolinimas, skolos vertybinių popierių pirkimas;

2) vekselių, čekių ir kitų skolinių įsipareigojimų diskontas;

3) finansinės garantijos, finansinio laidavimo arba visų kitų finansų įstaigos išleistų (jos arba kitų asmenų prievolėms užtikrinti) prievolių įvykdymo užtikrinimo priemonių suteikimas, kitų finansų įstaigų finansinių garantijų arba finansinių laidavimų priėmimas;

4) priėmimas visų įsipareigojimų, pagal kuriuos finansų įstaiga įsipareigoja mokėti pagal jos priimtą mokėjimo reikalavimą arba priimti juos išpirkti, jeigu pirkėjas jų reikalauja;

5) kitų įmonių įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalies įsigijimas, neatsižvelgiant į tai, koku tikslu ir kokiam laikui tai padaryta;

6) reikalavimų pagal įsipareigojimus mokėti pirkimas;

7) finansų įstaigai nuosavybės teise priklausančio turto perdavimas naudotis kitiems asmenims pagal finansinės nuomos (lizingo) sutartį;

8) išvestinių finansinių priemonių išleidimas ir įsigijimas;

9) lėšų laikymas didesnės rizikos kredito įstaigose;

10) kiti priežiūros institucijos teisės aktuose nurodyti veiksmai.

36. **Seifo kamerų nuoma** – seifo kamerų, esančių nuolat saugomose patalpose, nuoma asmenims, kurie patys jose laiko savo vertybes.

37. **Skolinimas:**

1) pinigų sumos perdavimas skolininkui pagal paskolos ar kreditavimo sutartį;

2) piniginio reikalavimo, kylančio iš neatšaukiamo įsipareigojimo mokėti, pirkimas, išankstinis apmokėjimas (įskaitant faktoringą ir forfeitingą) arba diskontavimas, prisiimant skolinimo riziką arba jos neprisiimant, neatsižvelgiant į tai, į kieno apskaitą šie reikalavimai yra įtraukti ir kas pagal juos surenka pinigines lėšas.

38. **Specialieji atidėjiniai (atidėjimai)** – turto ir nebalansinių pretenzijų vertės sumažėjimo dydis, atitinkantis tikėtiną nuostolių galimybę.

39. **Tarpusavyje susijusių klientų grupė** – du arba daugiau finansų įstaigos (arba kelių tai pačiai finansinei grupei priklausančių finansų įstaigų) klientų, kurie yra susiję tarpusavyje dėl to, kad:

1) vienas iš klientų tiesiogiai ir (arba) netiesiogiai gali kontroliuoti kitus klientus;

2) klientai yra susiję tokiais tarpusavio ryšiais, kad jeigu vienas iš jų negalėtų įvykdyti savo įsipareigojimų finansų įstaigai, kiltų sunkumų ir kitam arba kitiems klientams įvykdyti įsipareigojimus šiai finansų įstaigai. Tokie tarpusavio ryšiai yra vieno asmens išduoti laidavimai, garantijos arba kitos prievolių įvykdymo už kitą asmenį užtikrinimo priemonės, arba bendri įsipareigojimai, kylantys iš sudarytų sandorių, arba tiesioginė tarpusavio verslo priklausomybė, kai tarpusavio verslo ryšiai negali būti nutraukti ar pakeisti kitais verslo ryšiais, arba klientai yra susiję artimos giminystės, taip pat svainystės ryšiais.

40. **Tauriųjų metalų prekyba** – prekyba:

1) grynu auksu (auksu, kurio grynumas yra ne mažesnis kaip 999,9/1000);

2) grynu sidabru ir platina (sidabru ir platina, kurių grynumas yra ne mažesnis kaip 999,9/1000);

3) aukso, sidabro ir platinos luitais arba kitokios formos, kuri yra pripažįstama tarptautinėse tauriųjų metalų rinkose, šiais metalais, neatsižvelgiant į jų grynumą;

4) numizmatikos tikslais monetomis iš tauriųjų metalų, nebuvusiomis arba buvusiomis apyvartoje.

41. Valiutos keitimas (grynaisiais pinigais):

- 1) užsienio valiutos pirkimas už litus;
- 2) užsienio valiutos pardavimas už litus.

42. Vertimasis finansinių paslaugų teikimu:

- 1) deklaravimas ūkinę veiklą reglamentuojančiuose dokumentuose (steigimo dokumentuose, licencijose, patentuose ir kt.), kad asmuo teikia finansines paslaugas;
- 2) teikiant finansines paslaugas gavimas iš veiklos 10 procentų ar daugiau pajamų, skaičiuojant nuo visų pajamų per kiekvieną ataskaitinį laikotarpį (ketvirtį) atskirai ir (ar) per finansinius metus.

3 straipsnis. Finansinės paslaugos

1. Finansinės paslaugos yra:
 - 1) indėlių ir kitų grąžintinų lėšų priėmimas;
 - 2) skolinimas (įskaitant hipotekines paskolas);
 - 3) finansinė nuoma (lizingas);
 - 4) pinigų pervedimas;
 - 5) mokėjimo kortelių ir kitų mokėjimo priemonių išleidimas ir (arba) operacijų su jomis atlikimas;
 - 6) finansinių laidavimų ir finansinių garantijų teikimas;
 - 7) sandorių sudarymas savo ar kliento sąskaita dėl pinigų rinkos priemonių (čekių, vekselių, indėlių sertifikatų ir t. t.), užsienio valiutos, finansinių būsimųjų ir pasirinkimo sandorių, valiutos keitimo kurso nustatymo ir palūkanų normos nustatymo priemonių, viešosios apyvartos vertybinių popierių, tauriųjų metalų;
 - 8) investicinės paslaugos;
 - 9) finansinis tarpininkavimas (agento veikla);
 - 10) pinigų tvarkymas;
 - 11) informacijos bei konsultacijų kredito teikimo ir mokėjimo klausimais teikimas;
 - 12) seifo kamerų nuoma;
 - 13) valiutos keitimas (grynaisiais pinigais);
 - 14) atsiskaitymų tarp kredito įstaigų įskaitymas (kliringas);
 - 15) piniginių lėšų saugojimas ir administravimas;
 - 16) įmonių konsultavimas dėl kapitalo struktūros, gamybos strategijos ir su tuo susijusių klausimų, taip pat konsultacijos ir paslaugos, susijusios su įmonių reorganizavimu, pertvarkymu ir pirkimu;
 - 17) su vertybinių popierių emisijomis susijusių paslaugų teikimas;
 - 18) elektroninių pinigų išleidimas ir tvarkymas.
2. Licencines finansines paslaugas nustato Lietuvos Respublikos įstatymai.
3. Teikti licencines finansines paslaugas be licencijos yra draudžiama.
4. Tik kredito įstaiga turi išimtinę teisę:
 - 1) priimti indėlius ir kitas grąžintinas lėšas iš neprofesionalių rinkos dalyvių;
 - 2) skolintis iš neprofesionalių rinkos dalyvių viršydama nuosavo kapitalo dydį;
 - 3) atlikti pinigų pervedimus;
 - 4) išleisti ir tvarkyti elektroninius pinigus.
5. Finansų įstaigos gali teikti finansines paslaugas užsienio valiuta, jeigu tai nustatyta Lietuvos Respublikos įstatymuose.

4 straipsnis. Finansų įstaiga

1. Finansų įstaiga – finansų įmonė arba kredito įstaiga, kuri atitinka abu šio Įstatymo 2 straipsnio 42 dalyje nustatytus reikalavimus ir verčiasi bent vienos iš šio Įstatymo 3 straipsnyje nurodytų finansinių paslaugų teikimu.

2. Finansų įstaiga gali verstis tik finansinių paslaugų teikimu bei jai nuosavybės teise priklausančio turto valdymu, naudojimu ir disponavimu juo, taip pat kita veikla, jeigu vykdant šią veiklą gauna ne daugiau kaip 10 procentų pajamų, skaičiuojant nuo visų pajamų per kiekvieną ataskaitinį laikotarpį (ketvirtį) atskirai ir (ar) per finansinius metus.

3. Finansų įstaigos, kuri verčiasi licencinių finansinių paslaugų teikimu, veiklą prižiūri Lietuvos Respublikos įstatymuose, reglamentuojančiuose tokių įstaigų veiklą, nustatytos priežiūros institucijos.

4. Finansų įstaigos savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, šiuo Įstatymu, Lietuvos Respublikos įstatymais, reglamentuojančiais finansinių paslaugų teikimą ir finansų įstaigų veiklą, taip pat atitinkamos teisinės formos, kurios pagrindu finansų įstaiga yra įsteigta ir veikia, juridinių asmenį, ir kitais teisės aktais.

ANTRASIS SKIRSNIS

FINANSŲ ĮSTAIGOS STEIGIMAS, REGISTRAVIMAS, LICENCIJAVIMAS

5 straipsnis. Finansų įstaigos steigimas

Finansų įstaigos steigiamos vadovaujantis Lietuvos Respublikos įstatymais, reglamentuojančiais atitinkamos teisinės formos juridinio asmens steigimą ir veiklą, bei kitais Lietuvos Respublikos įstatymais, jeigu šis Įstatymas nenustato ko kita.

6 straipsnis. Steigėjai

1. Finansų įstaigos steigėju gali būti tik asmuo, kuris atitinka visas šias sąlygas:

- 1) yra įsigyjantis steigiamos finansų įstaigos įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalį;
- 2) gali įrodyti, kad lėšos, panaudotos steigiamos finansų įstaigos įstatiniam kapitalui ir (arba) balsavimo teisėms įsigyti, yra jo teisėtai gautos pajamos;
- 3) atitinka kitus šio Įstatymo bei kitų teisės aktų reikalavimus, keliamus finansų įstaigų steigėjams.

2. Finansų įstaigos steigėju negali būti fizinis asmuo, teistas už labai sunkius, sunkius nusikaltimus, nusikaltimus finansų sistemai, ekonomikai ir verslo tvarkai, nuosavybei, turtinėms teisėms ir turciniams interesams arba už kitus nusikaltimus, jeigu jam nėra išnykęs teistumas.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. IX-1481, 2003-04-03, Žin., 2003, Nr. 38-1726 (2003-04-24), i. k. 1031010ISTA0IX-1481

7 straipsnis. Finansų įstaigos dalyviai, turintys kvalifikuotąją įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalį

1. Finansų įstaigos dalyviu, turinčiu kvalifikuotąją finansų įstaigos įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalį, gali būti asmuo, kuris:

1) pats arba kieno nors veikiamas nesukels pavojaus finansų įstaigos veiklos saugumui bei patikimumui ir kuris gali garantuoti Lietuvos Respublikos įstatymų reglamentuotą ir patikimą finansų įstaigos valdymą bei veiklos kontrolę;

2) savo turtiniais, valdymo, artimos giminystės, taip pat svainystės ir veiklos santykiais, dalyvių struktūra negalėtų susilpninti finansų įstaigos veiklos kontrolės, kurią atlieka finansų įstaigos dalyviai;

3) atitinka kitus šio Įstatymo bei kitų Lietuvos Respublikos teisės aktų reikalavimus, keliamus finansų įstaigos dalyviams.

2. Jei licencines paslaugas teikiančios finansų įstaigos dalyvis, turintis kvalifikuotąją įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalį, neatitinka šio straipsnio 1 dalyje ar kituose teisės aktuose nustatytų reikalavimų, šiai finansų įstaigai atsisakoma išduoti licenciją (leidimą) teikti finansines paslaugas, o turinčiai licenciją (leidimą) finansų įstaigai gali būti taikomos Lietuvos Respublikos įstatymuose dėl finansinių paslaugų teikimo ir finansų įstaigų veiklos nustatytos poveikio priemonės arba šių įstatymų nustatyta tvarka tokiems finansų įstaigos dalyviams gali būti sustabdoma balsavimo teisė visuotiniame finansų įstaigos dalyvių susirinkime ar taikomi kiti įstatymų nustatyti apribojimai.

3. Asmuo, norintis valdyti finansų įstaigos, teikiančios licencines finansines paslaugas, kvalifikuotąją įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalį arba ją padidinti tiek, kad jo turima įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalis pasiektų 1/5, 1/3, 1/2 dalies arba tiek, kad finansų įstaiga taptų jo kontroliuojama, turi gauti išankstinį priežiūros institucijos sutikimą.

4. Asmuo taip pat turi pranešti priežiūros institucijai prieš sumažindamas savo turimą finansų įstaigos, teikiančios licencines finansines paslaugas, kvalifikuotąją įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalį tiek, kad jo turima kvalifikuotoji įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalis nebesudarytų 1/10, 1/5, 1/3, 1/2 dalies, arba tiek, kad finansų įstaiga nustotų būti jo kontroliuojama.

5. Sutikimo valdyti finansų įstaigos, teikiančios licencines finansines paslaugas, kvalifikuotąją įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalį išdavimo tvarką, atsisakymo išduoti sutikimą pagrindus, konsultavimosi su užsienio priežiūros institucijomis atvejus ir tvarką nustato Lietuvos Respublikos įstatymai, reglamentuojantys finansinių paslaugų teikimą ir finansų įstaigų veiklą.

6. Asmens, pradėjusio valdyti finansų įstaigos, teikiančios licencines finansines paslaugas, kvalifikuotąją įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalį be priežiūros institucijos sutikimo, turima atitinkama įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalis praranda balso teisę visuotiniame finansų įstaigos dalyvių susirinkime.

8 straipsnis. Reikalavimai finansų įstaigos veiklai užtikrinti

1. Teikti finansines paslaugas finansų įstaiga gali tuo atveju, jeigu ji turi tinkamą:

- 1) apskaitos sistemą;
- 2) vidaus kontrolės sistemą;
- 3) personalą;
- 4) technines, informacines, technologines apsaugos užtikrinimo priemones ir patalpas;
- 5) valdymo ir organizacinę struktūrą;
- 6) turto draudimą.

2. Šio straipsnio 1 dalies nuostatos taikomos ir įstaigų dukterinėms įmonėms, filialams, kitiems struktūriniais padaliniais arba darbo vietoms, esančioms kitoje vietoje, negu yra finansų įstaigos buveinė, ir teikiančioms finansines paslaugas klientams.

9 straipsnis. Finansų įstaigos registravimo procedūra

1. Finansų įstaiga registruojama juridinių asmenų registre Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka. Finansų įstaiga, kuriai steigti reikalingas priežiūros institucijos leidimas, numatytas Lietuvos Respublikos įstatymuose, reglamentuojančiuose finansinių paslaugų teikimą ir finansų įstaigų veiklą, juridinių asmenų registre registruojama tik gavus šį leidimą. Juridinių asmenų registre įregistruota finansų įstaiga laikoma įsteigta.

2. Lietuvos Respublikos juridinių asmenų registre įregistruotos finansų įstaigos buveinė turi būti Lietuvos Respublikoje.

3. Įregistruota finansų įstaiga arba veikianti įmonė, priėmusi sprendimą verstis finansinių paslaugų teikimu, gali pradėti teikti finansines paslaugas tik gavusi licenciją (leidimą) jas teikti, jeigu Lietuvos Respublikos įstatymai nustato, kad tokia licencija (leidimas) yra būtina.

4. Licencija (leidimas) teikti finansines paslaugas finansų įstaigai išduodama Lietuvos Respublikos įstatymų, reglamentuojančių finansinių paslaugų teikimą bei finansų įstaigų veiklą, nustatyta tvarka.

5. Lietuvos Respublikos įstatymuose gali būti nustatyta, kad priežiūros institucijos leidimas yra būtinas norint:

- 1) įregistruoti steigimo dokumentų pakeitimus šio ir kitų Lietuvos Respublikos įstatymų nustatytais atvejais;
- 2) reorganizuoti finansų įstaigą;
- 3) likviduoti finansų įstaigą;
- 4) pertvarkyti finansų įstaigą;

- 5) inicijuoti finansų įstaigos bankroto procedūrą;
 - 6) rinkti arba skirti tam tikrus asmenis stebėtojų tarybos ir valdybos nariais, įskaitant pirmininką ir administracijos vadovą, taip pat auditoriumi arba revizoriumi;
 - 7) įsigyti investicijų ir valdymo tikslui kvalifikuotąją kitos įmonės įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalį arba padidinti ją Lietuvos Respublikos įstatymų nustatytais atvejais;
 - 8) steigti filialus, atstovybes arba kitus struktūrinius juridinio asmens padalinius kitoje vietoje, negu yra finansų įstaigos buveinė, Lietuvos Respublikoje arba už jos ribų;
 - 9) parduoti arba kitaip perleisti visus arba dalį savo įsipareigojimų pagal indėlių sutartis ar visus arba dalį kitų finansų įstaigos įsipareigojimų, atsirandančių perleidus išleistų finansinių priemonių apmokėjimą (toliau – įsipareigojimų paketo perleidimas);
 - 10) nebesiversti visų arba dalies finansinių paslaugų teikimu.
6. Lietuvos Respublikos įstatymuose gali būti nustatyti ir kiti atvejai, kada yra būtinas priežiūros institucijos leidimas.

10 straipsnis. Licencijos atšaukimas

1. Priežiūros institucija privalo atšaukti finansų įstaigai išduotą licenciją teikti licencines finansines paslaugas, jeigu finansų įstaiga:
 - 1) licenciją gavo apgaulės būdu ar kitaip pažeidusi įstatymus;
 - 2) verčiasi įstatymų draudžiama veikla.
2. Priežiūros institucija turi teisę atšaukti finansų įstaigai išduotą licenciją teikti licencines finansines paslaugas, jeigu finansų įstaiga:
 - 1) nepasinaudojo licencija per 12 mėnesių nuo licencijos teikti finansines paslaugas išdavimo dienos;
 - 2) verčiasi kita veikla, kuri nenumatyta šio Įstatymo 3 straipsnio 1 dalyje;
 - 3) neatitinka šio Įstatymo ir kitų Lietuvos Respublikos teisės aktų reikalavimų dėl saugios ir patikimos atitinkamų finansų įstaigų veiklos;
 - 4) pažeidė Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatytus finansinės apskaitos, valdymo ir kontrolės reikalavimus, šio Įstatymo bei kitų teisės aktų nuostatas ar priežiūros institucijos nurodymus dėl finansų įstaigos saugios ir patikimos veiklos;
 - 5) tapo nemoki ir (arba) savo veikla kelia grėsmę savo klientų interesams arba juos pažeidžia, trikdo arba gali sutrikdyti atsiskaitymus arba operacijas pinigų ir kapitalo rinkose;
 - 6) nebesiverčia licencine veikla daugiau kaip 6 mėnesius;
 - 7) nesugeba įvykdyti prievolių pagal įsipareigojimus arba yra duomenų, kad negalės to padaryti ateityje;
 - 8) jos dalyviai priima sprendimą grąžinti licenciją teikti licencines finansines paslaugas;
 - 9) kitais Lietuvos Respublikos įstatymų nustatytais atvejais.
3. Priežiūros institucija, atsižvelgdama į pažeidimo turinį, šio pažeidimo ir poveikio priemonės taikymo pasekmes finansų įstaigų sistemos saugumui, stabilumui ir patikimumui, priėmusi sprendimą atšaukti finansų įstaigai išduotą licenciją teikti finansines paslaugas, gali pasiūlyti jos dalyviams likviduoti finansų įstaigą ar inicijuoti jos bankroto procedūrą, taip pat pati inicijuoti finansų įstaigos bankroto procedūrą.

TREČIASIS SKIRSNIS UŽSIENIO VALSTYBIŲ FINANSŲ ĮSTAIGOS

11 straipsnis. Užsienio valstybių finansų įstaigų veikla Lietuvos Respublikoje

1. Užsienio valstybės finansų įstaiga gali Lietuvos Respublikoje steigti kontroliuojamas įmones arba įsigyti jau veikiančių įmonių įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių, steigti filialus ir atstovybes.
2. Užsienio valstybių finansų įstaiga gali teikti finansines paslaugas Lietuvos Respublikoje tik gavusi Lietuvos Respublikos įstatymų nustatytos institucijos leidimą ir (ar) licenciją (jeigu įstatymai nustato, kad toks leidimas ar licencija yra būtina) teikti finansines paslaugas. Prieš

išduodant leidimą ar licenciją teikti finansines paslaugas užsienio valstybės finansų įstaigai Lietuvos Respublikos įstatymų, reglamentuojančių finansinių paslaugų teikimą ir finansų įstaigų veiklą, nustatytais atvejais turi būti iš anksto konsultuojamasi su jos priežiūrą atliekančia užsienio institucija.

3. Užsienio valstybių finansų įstaigų veiklos Lietuvos Respublikoje sąlygas ir tvarką nustato Lietuvos Respublikos įstatymai, reglamentuojantys finansinių paslaugų teikimą ir finansų įstaigų veiklą.

4. Draudžiama atsisakyti leisti teikti finansines paslaugas arba registruoti užsienio valstybės finansų įstaigą, arba kitaip apriboti užsienio valstybių finansų įstaigų veiklą Lietuvos Respublikoje, arba joms trukdyti dėl ekonominio tikslingumo ar perpildytos rinkos, jeigu yra įvykdyti visi šio ir kitų Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyti reikalavimai dėl užsienio valstybių finansų įstaigų steigimo arba registravimo Lietuvos Respublikoje.

12 straipsnis. Europos Sąjungos valstybėse narėse licencijuotų finansų įstaigų teisė teikti finansines paslaugas Lietuvos Respublikoje

1. Europos Sąjungos valstybėje narėje licencijuota finansų įstaiga gali įsteigti filialą Lietuvos Respublikoje, jei užsienio priežiūros institucija Lietuvos Respublikos finansų įstaigų priežiūros institucijai perdavė įstaigos veiklos planą ir nurodė veiklos rūšis, numatomą filialo adresą, struktūrą bei informaciją apie filialo vadovus. Gavusi tokį pranešimą, Lietuvos Respublikos finansų įstaigų priežiūros institucija pasiruošia atlikti priežiūrą ir nurodo finansų įstaigai, kurių veiklos reikalavimų ji privalės laikytis. Filialas gali būti įsteigtas, kai finansų įstaiga gauna tokį Lietuvos Respublikos finansų įstaigų priežiūros institucijos pranešimą, o jei pranešimo negauna – praėjus 2 mėnesiams nuo tada, kai užsienio priežiūros institucija Lietuvos Respublikos finansų įstaigų priežiūros institucijai perdavė šioje dalyje numatytą informaciją.

2. Jei šio straipsnio 1 dalyje nurodyta finansų įstaiga jau turi bent vieną filialą Lietuvos Respublikoje, šiame straipsnyje nustatyta tvarka kitiems jos filialams steigti netaikoma.

3. Europos Sąjungos valstybėje narėje licencijuota finansų įstaiga gali pradėti teikti finansines paslaugas Lietuvos Respublikoje nesteigdama filialo, praėjus 1 mėnesiui nuo tos dienos, kurią užsienio priežiūros institucija Lietuvos Respublikos finansų įstaigų priežiūros institucijai perdavė jos veiklos planą.

4. Jei keičiasi šio straipsnio 1 dalyje numatyta informacija apie finansų įstaigą, įstaiga apie tai turi pranešti Lietuvos Respublikos finansų įstaigų priežiūros institucijai iš anksto, ne vėliau kaip prieš 1 mėnesį. Finansų įstaiga, kuri teikia paslaugas nesteigdama filialo, privalo Lietuvos Respublikos finansų įstaigų priežiūros institucijai iš anksto pranešti apie veiklos plano pasikeitimą.

KETVIRTASIS SKIRSNIS FINANSŲ ĮSTAIGOS DALYVIAI

13 straipsnis. Finansų įstaigos dalyvis

1. Finansų įstaigos dalyvis yra asmuo, kurio vardu yra įsigyta finansų įstaigos įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalis, neatsižvelgiant į tai, ar jis įsigijo finansų įstaigos įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalį savo vardu trečiojo asmens naudai ar kitaip atstovaudamas tretiesiems asmenims.

2. Finansų įstaigos dalyviu gali būti tik tas asmuo, kurio tapatybė ar teisinė registracija yra patvirtinta atitinkamais dokumentais.

3. Asmuo tampa finansų įstaigos dalyviu ir įgyja visas teises bei pareigas, kurias jam suteikia jo įsigyta finansų įstaigos įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalis:

1) finansų įstaigos steigimo atveju – nuo finansų įstaigos įregistravimo dienos, o jei steigiama finansų įstaiga, kuri versis licencinių paslaugų teikimu, – nuo licencijos gavimo. Kol licencijos negavęs, finansų įstaigos dalyvis gali turėti ir įgyti tik tas teises ir pareigas, kurios nesusijusios su licencinių paslaugų teikimu;

2) įstatinio arba pajinio kapitalo didinimo atveju – nuo tos dienos, kurią buvo visiškai apmokėta išigyjamo finansų įstaigos įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalis, o jeigu įstatymai nustato, kad steigimo dokumentų pakeitimus, susijusius su įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių padidėjimu, reikia įregistruoti, – nuo finansų įstaigos steigimo dokumentų pakeitimų, susijusių su įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių padidėjimu, įregistravimo dienos;

3) kitais atvejais – nuo nuosavybės teisių į finansų įstaigos įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalį atsiradimo.

14 straipsnis. Finansų įstaigos dalyvių teisės ir pareigos

1. Finansų įstaigos dalyvių teises ir pareigas nustato Lietuvos Respublikos įstatymai, reglamentuojantys atitinkamos teisinės formos, kurios pagrindu veikia finansų įstaiga, juridinio asmens veiklą, ir šių įstaigų steigimo dokumentai, jeigu kiti Lietuvos Respublikos įstatymai, reglamentuojantys finansinių paslaugų teikimą ir finansų įstaigų veiklą, nenustato ko kita.

2. Lietuvos Respublikos įstatymai finansų įstaigos dalyviams gali nustatyti ir šias papildomas pareigas:

1) įmokėti papildomus įnašus finansų įstaigos įstatiniam kapitalui padidinti arba jos patirtam nuostoliui padengti;

2) finansų įstaigą parduoti, reorganizuoti, pertvarkyti arba likviduoti;

3) sumažinti finansų įstaigos įstatinį kapitalą; parduoti arba kitaip perleisti savo valdomą finansų įstaigos įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalį.

15 straipsnis. Finansų įstaigos dalyvių sąrašas

1. Finansų įstaigos administracija privalo sudaryti ir tvarkyti finansų įstaigos dalyvių sąrašą. Sąrašė turi būti ši informacija:

1) finansų įstaigos dalyvio: fizinio asmens – pavardė, vardas, gyvenamosios vietos adresas, pilietybė, asmens kodas ir (arba) asmens tapatybę patvirtinančio dokumento pavadinimas ir numeris; juridinio asmens – pavadinimas, įmonės registracijos kodas, buveinės vieta, administracijos vadovo pavardė, vardas;

2) jeigu finansų įstaigos įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalį valdo ne vienas asmuo – duomenys, nurodyti šio straipsnio 1 dalies 1 punkte, apie kiekvieną iš dalyvių ir jiems atstovaujantį asmenį;

3) dalyvio valdomų finansų įstaigos įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalių – akcijų arba pajų – skaičius, akcijų nominali vertė arba pajų dydis, kiti galimi identifikavimo duomenys (akcijų rūšis, klasė, emisijos numeris, jos registracijos numeris) bei suteikiamos turtinės ir neturtinės teisės;

4) įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalių įsigijimo data;

5) duomenų apie įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalių įsigijimą įtraukimo į finansų įstaigos dalyvių sąrašą data;

6) duomenys apie priežiūros institucijos sprendimą leisti įsigyti ir valdyti kvalifikuotą finansų įstaigos įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalį, padidinti ją arba sumažinti, jeigu tai nustatyta Lietuvos Respublikos įstatymuose.

2. Finansų įstaigų dalyvių sąrašo duomenys turi būti atnaujinami ne rečiau kaip kartą per mėnesį. Be to, turi būti paskirtas asmuo, kuris nuolat žymėtų įvykusius pasikeitimus, teiktų informaciją apie sąrašė esančius su finansų įstaigų dalyviais susijusius duomenis tiems asmenims, kuriems įstatymų nustatyta tvarka arba finansų įstaigos valdymo organų sprendimu yra suteikta tokia teisė, ir registruotų kiekvieną tokios informacijos pateikimo atvejį.

3. Duomenys, reikalingi atskleisti netiesioginį 5 procentų ar didesnio finansų įstaigos įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių valdymą, privalo būti įtraukiami į finansų įstaigos dalyvių sąrašą. Asmenys, valdantys arba išigyjantys 5 procentus ar daugiau finansų įstaigos įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių, privalo pranešti finansų įstaigos administracijai apie jų netiesiogiai valdomą finansų įstaigos įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalį ir duomenis, reikalingus tam atskleisti.

PENKTASIS SKIRSNIS FINANSŲ ĮSTAIGOS ORGANAI

16 straipsnis. Finansų įstaigos organai

Finansų įstaigos organus, jų struktūrą, sudėtį, sudarymo, sušaukimo ir darbo tvarką, pareigas ir teises, atsakomybės ribas nustato Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas ir Lietuvos Respublikos įstatymai, reglamentuojantys atitinkamos teisinės formos, kurios pagrindu veikia finansų įstaiga, juridinio asmens veiklą ir jo steigimo dokumentai, jeigu šis Įstatymas ir kiti Lietuvos Respublikos įstatymai, reglamentuojantys finansinių paslaugų teikimą ir finansų įstaigų veiklą, nenustato ko kita.

17 straipsnis. Visuotinis finansų įstaigos dalyvių susirinkimas

1. Visuotiniame finansų įstaigos dalyvių susirinkime neturi teisės balsuoti:

1) finansų įstaigos kvalifikuotosios įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalies savininkai, neturintys priežiūros institucijos leidimo įsigyti ar valdyti kvalifikuotąją finansų įstaigos įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalį, jeigu šis leidimas yra būtinas pagal Lietuvos Respublikos įstatymus, reglamentuojančius finansinių paslaugų teikimą ir finansų įstaigų veiklą;

2) finansų įstaigos dalyviai, kurių balsavimo teisės sustabdytos Lietuvos Respublikos įstatymų, reglamentuojančių finansinių paslaugų teikimą ir finansų įstaigų veiklą, bei priežiūros įstaigų veiklos numatytais pagrindais ar teismo sprendimu.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytų finansų įstaigų dalyvių valdoma balsavimo teisių dalis nustatant kворumą neįskaičiuojama.

3. Visuotinis finansų įstaigos dalyvių susirinkimas ne mažiau kaip 2/3 balsų dauguma gali priimti sprendimą perduoti finansų įstaigos valdymo organams teisę disponuoti visu finansų įstaigų turtu, jeigu šis sprendimas numatytas finansų įstaigos steigimo dokumentuose.

4. Finansų įstaigos valdymo organas, kuriam pagal Lietuvos Respublikos įstatymus ir steigimo dokumentus yra nustatyta prievolė šaukti susirinkimus, privalo sušaukti neeilinį visuotinį finansų įstaigos dalyvių susirinkimą, kai:

1) finansų įstaigos nuosavas kapitalas tampa mažesnis, negu Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatytas minimalus įstatinio kapitalo dydis;

2) finansų įstaigos nuosavo kapitalo nepakanka saugiai ir patikimai finansų įstaigos veiklai užtikrinti;

3) to reikalauja priežiūros institucija, kuri nustato susirinkimo sušaukimo terminus ir darbotvarkę;

4) kitais Lietuvos Respublikos įstatymų nustatytais atvejais.

5. Priežiūros institucijai priėmus sprendimą pareikalauti sušaukti neeilinį visuotinį finansų įstaigos dalyvių susirinkimą, jis privalo būti sušauktas priežiūros institucijos nurodytais terminais, nesilaikant terminų, kurie yra nustatyti Lietuvos Respublikos įstatymuose, reglamentuojančiuose atitinkamos teisinės formos, kurios pagrindu veikia finansų įstaiga, juridinio asmens veiklą.

18 straipsnis. Finansų įstaigos kolegialūs valdymo organai

1. Finansų įstaigos kolegialūs valdymo organai yra stebėtojų taryba ir valdyba.

2. Finansų įstaigos stebėtojų tarybos ir valdybos posėdžiai protokoluojami Lietuvos Respublikos įstatymų, reglamentuojančių finansinių paslaugų teikimą ir finansų įstaigų veiklą, bei kitų įstatymų nustatyta tvarka.

19 straipsnis. Finansų įstaigos administracija

1. Finansų įstaigos administracijos sudarymo tvarką, įgaliojimus, jos funkcijas ir pareigas bei darbo tvarką nustato Lietuvos Respublikos įstatymai, reglamentuojantys finansinių paslaugų teikimą ir finansų įstaigų veiklą bei atitinkamos teisinės formos, kurios pagrindu veikia finansų įstaiga, juridinio asmens veiklą.

2. Finansų įstaigos administracijoje, jeigu Lietuvos Respublikos įstatymai, reglamentuojantys finansinių paslaugų teikimą ir finansų įstaigų veiklą nenustato ko kita, turi būti du asmenys – vadovas ir jo pavaduotojas (toliau – administracijos vadovai), kurie, vadovaudamiesi steigimo dokumentais, pareiginėmis instrukcijomis, aukštesniųjų valdymo organų nutarimais ir administracijos darbo reglamentu, turi teisę sudaryti sandorius finansų įstaigos vardu. Finansų įstaigos steigimo dokumentuose, administracijos darbo reglamente turi būti nustatytos veiklos sritys, kuriose:

1) teisę veikti ir sudaryti sandorius gali tik abu administracijos vadovai, veikdami kartu ir turėdami bendrą nuomonę;

2) teisę veikti ir sudaryti sandorius gali savarankiškai ir administracijos vadovas, ir jo pavaduotojas arba jų įgalioti asmenys.

20 straipsnis. Finansų įstaigos vadovai

1. Finansų įstaigos vadovai yra:

1) stebėtojų tarybos nariai;

2) valdybos nariai;

3) revizorius;

4) administracijos vadovai;

5) finansų įstaigos darbuotojai bei kiti asmenys, kuriems pagal finansų įstaigos steigimo dokumentus, valdybos nutarimus, administracijos darbo reglamentą administracijos vadovų sprendimu yra suteikti įgaliojimai savarankiškai priimti sprendimus dėl finansinių paslaugų teikimo ir finansų įstaigos vardu sudaryti Lietuvos Respublikos įstatymų, reglamentuojančių finansinių paslaugų teikimą ir finansų įstaigų veiklą, ar pagal juos priimtų kitų teisės aktų nustatytus sandorius, turinčius rizikos požymių;

6) vidaus audito tarnybos vadovas.

2. Jei finansų įstaigos veiklos priežiūrą pagal Lietuvos Respublikos įstatymus, reglamentuojančius finansinių paslaugų teikimą ir finansų įstaigų veiklą, atlieka priežiūros institucija, tai finansų įstaigų vadovais gali tapti tik asmenys, turintys tam išankstinį priežiūros institucijos leidimą. Priežiūros institucija turi teisę nustatyti atvejus, kada išankstinio priežiūros institucijos leidimo tapti finansų įstaigos vadovu nereikia. Priežiūros institucijos sprendimu finansų įstaigos vadovo įgaliojimai gali būti sustabdyti, jis gali būti nušalintas nuo finansų įstaigos vadovo pareigų arba jį išrinkęs, paskyręs ar įgaliojęs finansų įstaigos organas gali būti įpareigotas atšaukti tokį asmenį iš einamų pareigų, nutraukti su juo darbo sutartį, panaikinti įgaliojimus, o finansų įstaigai – pritaikyta poveikio priemonė, jeigu jis išrinktas, paskirtas ar jam suteikti įgaliojimai be priežiūros institucijos išankstinio leidimo arba šis leidimas buvo panaikintas išaiškėjus bent vienai šio straipsnio 3 dalyje nurodytai aplinkybei.

3. Priežiūros institucija turi teisę atmesti prašymą leisti tapti finansų įstaigos vadovu arba panaikinti išankstinį leidimą, jeigu prašymą pateikęs asmuo:

1) turi arba turėjo kvalifikuotą finansų įstaigos įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalį arba buvo vadovu finansų įstaigos, kurios likvidumui ir mokumui atkurti priežiūros institucija pritaikė poveikio priemones arba kuri buvo likviduota dėl nemokumo arba teismo sprendimu už Lietuvos Respublikos įstatymų nustatytus teisės pažeidimus;

2) vieną arba daugiau kartų pažeidė šio Įstatymo arba kitų Lietuvos Respublikos įstatymų bei teisės aktų, reglamentuojančių finansinių paslaugų teikimą ir finansų įstaigų veiklą, nuostatas ir už tai jis buvo baustas daugiau kaip vieną kartą per metus administracine nuobauda (išskyrus atvejus, kai pagal kitus Lietuvos Respublikos įstatymus laikoma, kad jam nebuvo paskirta administracinė nuobauda) arba nuteistas už labai sunkius, sunkius nusikaltimus, nusikaltimus finansų sistemai, nusikaltimus ekonomikai ir verslo tvarkai, nusikaltimus nuosavybei, turtinėms teisėms ir turtiniams interesams, arba už kitus nusikaltimus, jeigu jam nėra išnykęs teistumas arba priežiūros institucijos sprendimu jis buvo nušalintas nuo finansų įstaigos vadovo pareigų ir nuo tos dienos dar nepraėjo 5 metai;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [IX-1481](#), 2003-04-03, Žin., 2003, Nr. 38-1726 (2003-04-24), i. k. 1031010ISTA0IX-1481

3) negali eiti finansų įstaigos vadovo pareigų, nes nesibaigęs laikotarpis, kuriam teismas buvo uždraudęs eiti vadovo pareigas;

4) turi įsipareigojimų arba atlieka funkcijas, kurios kelia grėsmę saugiai ir patikimai finansų įstaigos veiklai;

5) neatitinka kituose Lietuvos Respublikos įstatymuose ir teisės aktuose vadovams nustatyty reikalavimų.

21 straipsnis. Finansų įstaigos stebėtojų tarybos ir valdybos narių atsakomybė

Finansų įstaigos stebėtojų tarybos ir valdybos nariai Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka atsako už tai, kad finansų įstaigos veikla atitiktų šio Įstatymo ir kitų Lietuvos Respublikos teisės aktų nuostatas.

22 straipsnis. Finansų įstaigos valdymo organų kompetencija ir įgaliojimų suteikimas

Finansų įstaigos steigimo dokumentuose privalo būti nustatyta finansų įstaigos valdymo organų kompetencija veikti finansų įstaigos vardu, tarp jų valdyti, naudoti jos turtą ir disponuoti juo bei sudaryti sandorius, susijusius su finansinių paslaugų teikimu, taip pat įgaliojimų veikti finansų įstaigos vardu suteikimo ir atšaukimo tvarka.

23 straipsnis. Finansų įstaigos veiklos vidaus kontrolė

1. Finansų įstaigos veiklos vidaus kontrolę finansų įstaigoje užtikrina patikima bei tinkamai veikianti vidaus kontrolės sistema ir nepriklausoma, tinkamai veikianti vidaus audito tarnyba, kurią gali sudaryti vienas arba keli asmenys.

2. Finansų įstaigos veiklos vidaus kontrolės sistemą sudaro:

- 1) tinkama organizacinė struktūra, leidžianti užtikrinti vertikalius ir horizontalius ryšius;
- 2) tinkama vidaus informacinė sistema;
- 3) vidaus norminiuose aktuose nustatyta personalo atsakomybė ir kompetencija;
- 4) dviguba veiklos procedūrų vidaus kontrolė;
- 5) vadovybės informavimo sistema, leidžianti laiku priimti sprendimus;
- 6) rizikos kontrolė ir rizikos valdymas.

3. Vidaus audito tarnybos tikslai:

- 1) vertinti, kaip laikomasi Lietuvos Respublikos teisės aktų ir vidaus taisyklių reikalavimų;
- 2) tikrinti ir vertinti finansų įstaigos vidaus kontrolės sistemos tinkamumą ir veiksmingumą;
- 3) vertinti, ar finansų įstaigos finansinė atskaitomybė rodo tikrąją būklę;
- 4) padėti finansų įstaigos valdybai nustatyti veiklos kryptis ir jų įgyvendinimo priemones;
- 5) nustatyti, ar yra veiksminga finansų įstaigos veikla, ar pagrįsta jos pasirinkta veiklos politika, ar pakankamai veiksmingai taikomos jos pasirinktos priemonės;

6) teikti finansų įstaigos valdybai analizės bei įvertinimo medžiagą ir rekomendacijas finansų įstaigos valdymo, audituojamų padalinių veiklos organizavimo ir jos veiksmingumo klausimais.

4. Vidaus audito tarnybos bei finansų įstaigos nuolatinės vidaus kontrolės sistemos darbuotojų funkcijas, atsakomybę, teises, pareigas ir darbo tvarką nustato Lietuvos Respublikos įstatymai, priežiūros institucijos išleisti teisės aktai, finansų įstaigos steigimo dokumentai, jos darbo reglamentai, darbo sutartys, pareiginės instrukcijos ir kiti finansų įstaigos vidaus dokumentai.

5. Vidaus audito tarnyba privalo nedelsdama pranešti finansų įstaigos valdymo organams, o prireikus ir priežiūros institucijai apie nustatytus Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų pažeidimus, kurie kelia grėsmę finansų įstaigos klientų interesams, saugiai ir patikimai finansų įstaigos veiklai.

ŠEŠTASIS SKIRSNIS FINANSŲ ĮSTAIGOS KAPITALAS IR PELNO PASKIRSTYMAS

24 straipsnis. Finansų įstaigos kapitalas

Finansų įstaigos kapitalą sudaro nuosavas kapitalas ir skolintasis kapitalas.

25 straipsnis. Skolintasis kapitalas

Finansų įstaigos skolintąjį kapitalą sudaro lėšos, kurias finansų įstaiga įsigijo nuosavybės teise pagal skolinimosi santykius išleisdama ilgalaikius skolos vertybinius popierius (obligacijas) arba sudarydama paskolos sutartis, kurių galiojimo terminas yra ilgesnis kaip 1 metai ir kurios turi visus pasitikėtines (subordinuotas) paskolos požymius.

26 straipsnis. Nuosavas kapitalas

1. Finansų įstaigos nuosavas kapitalas sudaromas iš finansų įstaigos dalyvių įnašų už jų įsigytas finansų įstaigos įstatinio arba pajinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalis bei finansų įstaigos pelno.

2. Finansų įstaigos nuosavą kapitalą, jei Lietuvos Respublikos įstatymai, reglamentuojantys finansinių paslaugų teikimą ir finansų įstaigų veiklą, nenustato ko kita, sudaro:

- 1) įstatinis kapitalas (apmokėtas akcinis kapitalas) arba pajinis kapitalas;
- 2) kapitalo rezervas;
- 3) ilgalaikio materialiojo turto perkainojimo rezervas;
- 4) finansinio turto perkainojimo rezervas;
- 5) privalomas rezervas arba rezervinis kapitalas;
- 6) atsargos rezervas;
- 7) kiti rezervai;
- 8) nepaskirstytasis pelnas (nuostolis).

27 straipsnis. Įstatinis kapitalas

1. Finansų įstaigos įstatinis kapitalas arba pajinis kapitalas sudaromas, didinamas arba mažinamas Lietuvos Respublikos įstatymų, reglamentuojančių atitinkamos teisinės formos, kurios pagrindu veikia finansų įstaiga, juridinio asmens veiklą bei finansinių paslaugų teikimą, nustatyta tvarka, jeigu šis Įstatymas nenustato ko kita.

2. Steigiamų finansų įstaigų įstatinis kapitalas arba pajinis kapitalas sudaromas apmokant įsigyjamas įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalis tik pinigais. Jie įmokami į steigėjų vardu tam tikslui atidarytą kaupiamąją sąskaitą vienoje iš kredito įstaigų, turinčių licenciją teikti finansines paslaugas Lietuvos Respublikos teritorijoje. Sukauptos lėšos pervedamos į finansų įstaigos sąskaitą, įregistravus steigiamą įmonę juridinių asmenų registre ir, jeigu tai nustatyta Lietuvos Respublikos įstatymuose, gavus licenciją teikti finansines paslaugas.

3. Finansų įstaigai, veikiančiai Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymo nustatyta tvarka, leidžiama savo vardu įsigyti savo išleistų akcijų, jeigu šiam tikslui iš praėjusių finansinių metų pelno tam buvo sudarytas specialus nepaskirstytinasis rezervas. Tačiau jau valdomų ir įsigyjamų akcijų nominalių verčių suma negali būti didesnė kaip 5 procentai įstatinio kapitalo, o išlaidos joms įsigyti negali viršyti sudaryto specialaus nepaskirstytinojo rezervo dydžio.

4. Finansų įstaigos vardu arba jos kontroliuojamų įmonių įsigytos finansų įstaigos išleistos įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalys nesuteikia teisės dalyvauti valdant finansinę įstaigą.

28 straipsnis. Rezervai

1. Finansų įstaigos kapitalo rezervą sudaro akcijų priedai (nominalios vertės perviršis) arba kiti finansų įstaigos dalyvių piniginiai įnašai už teisę turėti finansų įstaigos kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalį, kurie nėra įstatinio kapitalo dalis.

2. Finansų įstaigos kapitalo rezervas sudaromas iš pajamų skirtumo, gauto pardavus naujai išleistas įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalis emisijos kaina, aukštesne nei jų nominali vertė, arba kitų finansų įstaigos savininkų piniginių įnašų už teisę turėti finansų įstaigos įstatinio kapitalo ir (arba) dalyvauti ją valdant, kurie nėra įstatinio kapitalo dalis.

3. Pasibaigus finansiniams metams, kapitalo rezervas finansų įstaigos dalyvių sprendimu gali būti panaudotas nuostoliams, patirtiems dėl operacijų, susijusių su savo išleistu įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalių pirkimu–pardavimu, dengti ir įskaitytas į paskirstytinąjį rezultatą arba panaudotas įstatiniam kapitalui padidinti.

4. Ilgalaikio materialiojo turto perkainojimo rezervas – ilgalaikio materialiojo turto vertės padidėjimo suma, gauta perkainojus turta.

5. Finansinio turto perkainojimo rezervas – tikrąja verte įvertinto ir perkainojamo finansų įstaigos finansinio turto, kuris priskirtinas galimam pardavimui, vertės pokyčiai.

6. Turto, kurį reikalavimo teisei pagal kliento finansinius įsipareigojimus patenkinti finansų įstaiga įgijo iš savo kliento arba trečiojo asmens, laidavusio arba garantavusio, arba įkeitusio turto už finansų įstaigos kliento įsipareigojimus, vertės pasikeitimas negali būti įskaitytas į perkainojimo rezervą.

7. Perkainojimo rezervai per finansinius metus gali būti mažinami be finansų įstaigos dalyvių sutikimo, kai perkainotas turtas nurašomas, nukainojamas arba perleidžiamas kitų asmenų nuosavybėn. Tokiu atveju perkainojimo rezervai yra mažinami tokiu dydžiu, kuris buvo įskaitytas į perkainojimo rezervus to turto perkainojimo metu.

8. Finansų įstaiga negali naudoti turto perkainojimo rezervo veiklos nuostoliams dengti, pervesti jį į paskirstytinąjį rezultatą.

9. Finansų įstaigos privalomas rezervas arba rezervinis kapitalas sudaromas Lietuvos Respublikos įstatymų, reglamentuojančių atitinkamos teisinės formos, kurios pagrindu veikia finansų įstaiga, juridinio asmens veiklą, nustatyta tvarka.

10. Finansų įstaiga, prieš skirstydama ataskaitinių metų grynąjį pelną kitiems tikslams, privalo iš jo atskaityti į atsargos rezervą, jeigu tai nustatyta Lietuvos Respublikos įstatymuose, reglamentuojančiuose atitinkamos teisinės formos, kurios pagrindu veikia finansų įstaiga, juridinio asmens veiklą, šių įstatymų nustatyta tvarka.

11. Finansų įstaiga jos savininkų sprendimu gali panaudoti atsargos rezervą tik savo patirtiems nuostoliams padengti.

12. Kitus finansų įstaigos rezervus sudaro nepaskirstytinieji ir paskirstytinieji rezervai. Jų paskirtį, sudarymo, naudojimo ir panaikinimo tvarką nustato juridinio asmens steigimo dokumentai bei Lietuvos Respublikos įstatymai, reglamentuojantys finansinių paslaugų teikimą, finansų įstaigų veiklą ir juridinio asmens veiklos teisinę formą, kurios pagrindu finansų įstaiga veikia.

29 straipsnis. Nepaskirstytasis pelnas (nuostolis)

Finansų įstaigos nepaskirstytasis pelnas (nuostolis) finansinių metų pradžioje gali būti panaudotas tik tiems finansiniams metams pasibaigus, išskyrus atvejus, kai finansų įstaiga reorganizuojama, likviduojama ar pertvarkoma, ir įtraukiamas į paskirstytinąjį rezultatą.

30 straipsnis. Pelnas ir jo paskirstymas

1. Finansų įstaigos pelnas arba nuostolis yra finansų įstaigos finansinis metinės veiklos rezultatas, kuris apskaičiuojamas iš finansų įstaigos finansinių metų pajamų atskaičius tų metų finansų įstaigos sąnaudas. Finansų įstaigos pajamos ir sąnaudos nustatomos vadovaujantis finansų įstaigos valdymo organų, atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos teisės aktų reikalavimus ir nusistovėjusią tarptautinę praktiką, pasirinkta ir jų sprendimais patvirtinta apskaitos politika.

2. Grynasis pelnas arba nuostolis yra grynasis finansinis metinės veiklos rezultatas. Jis apskaičiuojamas iš finansų įstaigos finansinio metinės veiklos rezultato atėmus ataskaitinio laikotarpio apskaičiuotas mokesčių sumas.

3. Finansų įstaigos finansiniai metai sutampa su kalendoriniais metais.

4. Per finansinius metus gautas grynasis finansinis metinės veiklos rezultatas (pelnas arba nuostolis) turi būti paskirstytas ne vėliau kaip per 3 mėnesius pasibaigus finansiniams metams, finansų įstaigos dalyviams savo sprendimu tvirtinant metinę finansinę atskaitomybę.

5. Finansų įstaigos dalyvių sprendime dėl grynojo finansinio metinės veiklos rezultato (pelno arba nuostolio) paskirstymo turi būti nurodyta:

- 1) nepaskirstytasis pelnas (nuostolis) finansinių metų pradžioje;
 - 2) grynas finansinis metinės veiklos rezultatas (pelnas arba nuostolis);
 - 3) pervedimai iš rezervų nuostoliams dengti;
 - 4) dalyvių įnašai nuostoliams dengti (jeigu visą arba dalį paskirstytinojo rezultato (nuostolio) nusprendė padengti finansų įstaigos dalyviai);
 - 5) paskirstytinasis rezultatas (pelnas arba nuostolis) ataskaitinio laikotarpio pabaigoje;
 - 6) pelno paskirstymas į rezervus;
 - 7) pelnas, skiriamas dividendams išmokėti arba kitiems tikslams;
 - 8) nepaskirstytasis pelnas (nuostolis), perkeliamas į kitus finansinius metus.
6. Finansų įstaigos dalyviai gali priimti nutarimą skirti dalį paskirstytinojo rezultato dividendams arba kitoms pelno dalims išmokėti ir kitiems tikslams, jeigu įvykdytos šios sąlygos:
- 1) ankstesnių finansinių metų nepadengtas nuostolis perkeltas į finansinių metų pradžią;
 - 2) padaryti Lietuvos Respublikos įstatymuose nustatyti privalomi atskaitymai į privalomą rezervą arba rezervinį kapitalą ir atsargos rezervą;
 - 3) padaryti atskaitymai į finansų įstaigos steigimo dokumentuose nustatytus rezervus;
 - 4) išmokėjus dividendus ir panaudojus pelno dalį kitiems tikslams, finansų įstaigos kapitalas atitinka įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus.
7. Jeigu pasibaigus finansiniams metams kitų finansinių metų pradžioje finansų įstaigos nepaskirstytinojo rezultato ir grynojo metinės veiklos rezultato suma yra neigiama (nuostolis), finansų įstaigos dalyviai privalo priimti sprendimą padengti šį nuostolį – į paskirstytinąjį rezultatą iš rezervų ir kapitalų pervedamas sumas įtraukti tokia seka:
- 1) pervedamas iš kitų rezervų, nepanaudotų finansiniais metais;
 - 2) pervedamas iš privalomojo rezervo arba rezervinio kapitalo;
 - 3) pervedamas iš atsargos rezervo;
 - 4) pervedamas iš kapitalo rezervo.
8. Jeigu šių iš rezervų pervedamų sumų nepakanka nuostoliui padengti:
- 1) likęs nepaskirstytas nuostolis perkeliamas į kitų finansinių metų pradžią, jeigu finansų įstaigos kapitalas atitinka Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus;
 - 2) finansų įstaigos dalyviai privalo priimti sprendimą padengti nuostolį finansų įstaigos dalyvių įnašais – finansų įstaigos kapitalas turi būti atkurtas taip, kad atitiktų Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus.
9. Finansų įstaigos dalyviams nepriėmus sprendimo padengti nuostolį dalyvių įnašais ir taip atkurti kapitalą iki Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatytų dydžių arba priėmus tokį sprendimą, tačiau neatkūrus kapitalo iki teisės aktuose nustatytų dydžių per jų nustatytą terminą, finansų įstaigai taikomos įstatymų nustatytos poveikio priemonės.

SEPTINTASIS SKIRSNIS

FINANSŲ ĮSTAIGOS VERSLO RIZIKA IR JOS APRIBOJIMAS

31 straipsnis. Verslo rizikos prisiėmimas

1. Finansų įstaiga privalo turėti rašytines vidaus taisykles, kurios užtikrintų, kad:
 - 1) finansų įstaiga, sudarydama sandorius dėl finansinių paslaugų teikimo ir investuodama lėšas, veiktų saugiai bei patikimai;
 - 2) finansų įstaiga galėtų laiku pastebėti iš sudaromų sandorių kylančią galimą riziką, tinkamai ją įvertinti bei sumažinti, nuolat ją stebėti bei valdyti.
2. Finansų įstaigos sandoriai, turintys galimos rizikos požymių, turi būti sudaryti raštiškai. Finansų įstaiga, veikdama kapitalo ir pinigų rinkose, gali sudaryti sandorius ir žodžiu, tačiau informacija apie tokių sandorių sudarymą vėliau turi būti išdėstyta raštiškai arba kita leidžiančia atskleisti sandorius forma.
3. Finansų įstaiga, prieš priimdama sprendimą įsigyti kapitalo arba pinigų rinkos priemonių, skolinti, prisiimti įsipareigojimus už savo klientą, privalo įsitikinti, kad:

1) įsigyjamas finansinis turtas, įkeičiamas arba kitas turtas, iš kurio ateityje gali būti tenkinamas finansų įstaigos reikalavimas, tikrai yra ir iš jo gali būti tenkinamas įgytas finansų įstaigos reikalavimas;

2) kliento finansinė bei ekonominė būklė ir jos prognozės leidžia tikėtis, kad klientas sugebės įvykdyti įsipareigojimus;

3) klientas vykde ir vykdo savo finansinius įsipareigojimus finansų įstaigoms.

4. Finansų įstaiga privalo Lietuvos Respublikos archyvų įstatymo nustatyta tvarka, be kitų teisės aktuose nustatytų dokumentų, saugoti visus dokumentus, kurių pagrindu buvo priimtas sprendimas sudaryti sandorį.

5. Finansų įstaiga kliento įsipareigojimų įvykdymui užtikrinti negali priimti:

1) kliento arba trečiojo asmens turto, kuris jau įkeistas pagal kitą sandorį, įkeitimo, išskyrus atvejį, kai šio turto įkeitimas yra įregistruotas hipotekos registre;

2) kliento arba trečiojo asmens turto, kurio įkeitimas yra įregistruotas hipotekos registre, įkeitimo, kai šiuo įkeitimu užtikrinta kliento prievolė kitiems kreditoriams (kreditoriaus reikalavimas) yra didesnė kaip 70 procentų įkeisto turto vertės;

3) pačios finansų įstaigos įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalies įkeitimo;

4) pačios finansų įstaigos kontroliuojamos arba ją globojančios (patronuojančios) finansų įstaigos įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalies įkeitimo.

5) *Neteko galios nuo 2003-09-26*

Straipsnio punkto naikinimas:

Nr. IX-1734, 2003-09-16, Žin. 2003, Nr. 91-4109 (2003-09-26), i. k. 1031010ISTA0IX-1734

6. Finansų įstaiga, sudariusi sandorį, privalo nuolat stebėti ir dokumentuose fiksuoti, ar klientas vykdo sutartinius įsipareigojimus, ar jo finansinė ir ekonominė būklė nekelia grėsmės tinkamam sutartinių įsipareigojimų finansų įstaigai įvykdymui.

7. Finansų įstaiga, sudarydama su klientu sandorį, turintį galimos rizikos požymių, turi reikalauti, kad sutartyje būtų aiškiai nurodyta:

1) sutarties dėl finansinių paslaugų teikimo objektas, finansinės paslaugos teikimo paskirtis (jei ji yra);

2) duomenys apie klientą;

3) sutartį sudarančių šalių teisės, įsipareigojimai, įsipareigojimų įvykdymo užtikrinimo priemonės, jeigu jos yra;

4) finansų įstaigos teisė, jeigu klientas nevykdo sutartinių įsipareigojimų arba netinkamai juos vykdo, prieš terminą nutraukti sutartį arba pareikalauti iš kliento arba trečiojo asmens, prisiimančio įsipareigojimus už klientą, įvykdyti įsipareigojimus prieš terminą, arba pareikalauti suteikti papildomas prievolių įvykdymo užtikrinimo priemones;

5) kitos įstatymų nedraudžiamos priemonės, kurios leistų finansų įstaigai sumažinti prisiimamą riziką.

32 straipsnis. Verslo rizikos įvertinimas ir ribojimas

1. Finansų įstaiga privalo įvertinti ir riboti riziką, atsirandančią:

1) dėl finansinių paslaugų teikimo finansų įstaigos vadovams ir (arba) su jais artimos giminystės, taip pat svainystės ir kitais artimais ryšiais susijusiems asmenims;

2) dėl finansinių paslaugų teikimo finansų įstaigos kvalifikuotosios įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalies savininkams ir (arba) su jais artimos giminystės, taip pat svainystės ir kitais artimais ryšiais susijusiems asmenims;

3) dėl finansinių paslaugų teikimo vienam klientui arba tarpusavyje susijusių klientų grupei;

4) dėl investicijų į kitų įmonių įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalis;

5) dėl investicijų į žemę ir kitą nekilnojamąjį turtą;

6) dėl operacijų pinigų ir kapitalo rinkose.

2. Finansų įstaiga privalo Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka perkainoti savo turtą bei nustatyti jo grynąją vertę, atsižvelgdama į kiekvieno sandorio dėl finansinių paslaugų teikimo rizikingumą, į kliento finansinę bei ekonominę būklę, į prievolių pagal sandorius dėl

finansinių paslaugų teikimo vykdymą, į turimas šių prievolių įvykdymo užtikrinimo priemones bei kitas aplinkybes, turinčias įtakos finansų įstaigos turto vertei.

3. Finansų įstaiga privalo imtis visų Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytų ir finansų įstaigų veiklos praktikoje taikomų priemonių apsaugoti savo turtą nuo nuvertėjimo.

4. Finansų įstaiga privalo Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka sudaryti atidėjinius (atidėjimus) savo veiklos rizikai sumažinti, įskaitant skolinimo, rinkos, palūkanų normos, valiutų keitimo kurso, investicijų, šalies (valstybės ar jos dalies) bei kitas rizikos rūšis, kurios gali būti nustatytos ir įvertintos, ir dėl rizikos patirties nuostoliams padengti bei finansų įstaigos turto rinkos vertei nustatyti (toliau – specialieji atidėjiniai (atidėjimai) veiklos rizikai sumažinti).

5. Be specialiųjų atidėjinių (atidėjimų) veiklos rizikai sumažinti, finansinė įstaiga privalo sudaryti bendruosius atidėjinius (atidėjimus) galimiems nuostoliams, susijusiems su tikėtina rizika, padengti.

AŠTUNTASIS SKIRSNIS FINANSŲ ĮSTAIGOS LIKVIDUMAS IR MOKUMAS

33 straipsnis. Finansų įstaigos likvidumas ir mokumas

1. Finansų įstaiga privalo būti visada pasirengusi vykdyti savo įsipareigojimus pagal pirmą kliento pareikalavimą (likvidumas) ir įvykdyti visus savo įsipareigojimus (mokumas).

2. Finansų įstaiga privalo vykdyti Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytus reikalavimus, keliamus likvidumui, derindama įgytų reikalavimų įvykdymo terminus ir dydžius su prisiimtų įsipareigojimų įvykdymo terminais ir dydžiais, atsižvelgdama į savo veiklos pobūdį, mastą ir riziką, taip pat priežiūros institucijos nustatytus reikalavimus, kurie keliami finansų įstaigų likvidumui.

3. Finansų įstaiga privalo turėti rašytines likvidumo ir mokumo užtikrinimo vidaus taisykles, smulkiai apibrėžiančias likvidumo ir mokumo kontrolės bei valdymo procedūras.

4. Finansų įstaigų likvidumo ir mokumo reikalavimus nustato Lietuvos Respublikos įstatymai, reglamentuojantys finansinių paslaugų teikimą ir finansų įstaigų veiklą, bei priežiūros institucijų priimti teisės aktai.

DEVINTASIS SKIRSNIS FINANSŲ ĮSTAIGOS KONTROLIUOJAMOS ĮMONĖS, PADALINIAI IR FINANSINĖS GRUPĖS

34 straipsnis. Finansų įstaigos kontroliuojamos įmonės

Finansų įstaiga, vadovaudamasi jos veiklą reglamentuojančiais Lietuvos Respublikos įstatymais, gali steigti, įsigyti ir valdyti kontroliuojamas įmones.

35 straipsnis. Finansų įstaigos padaliniai

1. Finansų įstaiga, jeigu to nedraudžia jos veiklą reglamentuojantys Lietuvos Respublikos įstatymai, turi teisę teikti finansines paslaugas Lietuvos Respublikos įstatymų, reglamentuojančių finansinių paslaugų teikimą ir finansų įstaigų veiklą, nustatyta tvarka įsteigtuose savo padaliniuose, veikiančiuose toje pačioje arba kitoje vietoje, negu yra finansų įstaigos buveinė.

2. Finansų įstaiga gali steigti filialus, atstovybes ir kitus šio Įstatymo 37 straipsnio 2 dalyje nustatytus padalinius.

36 straipsnis. Finansų įstaigos filialai

1. Finansų įstaiga, jeigu to nedraudžia jos veiklą reglamentuojantys Lietuvos Respublikos įstatymai, turi teisę steigti filialus Lietuvos Respublikoje ir užsienio valstybėse.

2. Finansų įstaigos filialas turi teisę įgyvendindamas savo veiklos tikslus, nustatytus finansų įstaigos valdymo organų patvirtintuose filialo nuostatuose, teikti finansines paslaugas kitoje vietoje, negu yra finansų įstaigos buveinė. Už filialo sandorius ir veiklą atsako jį įsteigusi finansų įstaiga.

37 straipsnis. Finansų įstaigų atstovybės ir kiti padaliniai

1. Lietuvos Respublikos finansų įstaigos, jeigu to nedraudžia jų veiklą reglamentuojantys Lietuvos Respublikos įstatymai, savo interesams atstovauti gali steigti atstovybes užsienio valstybėse, o užsienio valstybių finansų įstaigos – savo atstovybes Lietuvoje.

2. Finansų įstaigos, jeigu tai numatyta jų steigimo dokumentuose ir to nedraudžia jų veiklą reglamentuojantys Lietuvos Respublikos įstatymai, gali teikti finansines paslaugas ir kitoje vietoje, negu yra jos pačios arba jų filialo buveinė, įsteigusios atskirus padalinius, darbo vietas arba automatizuotus punktus.

38 straipsnis. Finansinės grupės

1. Finansų įstaiga, įskaitant ir finansų kontroliuojančiąją (holdingo) bendrovę, ir jos kontroliuojamos finansų įstaigos bei šių finansų įstaigų kontroliuojamos kitos finansų įstaigos, kurias tiesiogiai ir (arba) netiesiogiai kontroliuoja pirmoji finansų įstaiga, sudaro finansinę grupę.

2. Įmonės, kurias tiesiogiai ir (arba) netiesiogiai kontroliuoja finansų įstaigos, negali įsigyti arba valdyti jas kontroliuojančių finansų įstaigų įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalies.

3. Finansų įstaiga, kuri globoja (patronuoja) kitas į finansinę grupę įeinančias finansų įstaigas:

1) privalo jas valdyti arba veikti jų veiklą taip, kad visa finansinė grupė kartu ir kiekviena į šią grupę įeinanti finansų įstaiga atskirai veiktų saugiai ir patikimai;

2) privalo užtikrinti, kad į finansinę grupę įeinančios finansų įstaigos turėtų pakankamai kapitalo ir visa finansinė grupė vykdytų šių įstaigų veiklos saugumo ir patikimumo reikalavimus.

39 straipsnis. Lietuvos Respublikoje licencijuotų finansų įstaigų teisė teikti finansines paslaugas Europos Sąjungos valstybėse narėse

1. Finansų įstaiga, prieš steigdama filialą Europos Sąjungos valstybėje narėje, turi apie tai pranešti Lietuvos Respublikos finansų įstaigų priežiūros institucijai ir kartu pridėti veiklos planą, nurodyti veiklos rūšis, filialo adresą, kuriuo galima kreiptis prireikus gauti dokumentus, taip pat filialo struktūrą bei informaciją apie filialo vadovus.

2. Lietuvos Respublikos finansų įstaigų priežiūros institucija šio straipsnio 3 dalyje nurodytą informaciją per 3 mėnesius turi perduoti užsienio priežiūros institucijai. Lietuvos Respublikos finansų įstaigų priežiūros institucija turi neleisti įsteigti filialą ir atsisakyti perduoti numatytą informaciją tik tuo atveju, jei numatomo filialo organizacinė struktūra ar įmonės finansinė padėtis neatitinka Lietuvos Respublikos finansų įstaigų priežiūros institucijos nustatytų reikalavimų tokiai veiklai vykdyti. Finansų įstaigai turi būti nedelsiant pranešama apie informacijos perdavimą arba atsisakymą ją perduoti.

3. Jeigu finansų įstaiga jau turi bent vieną filialą užsienio valstybėje, šio straipsnio nustatyta tvarka netaikoma kitiems jos filialams toje valstybėje steigti.

4. Finansų įstaiga, norėdama teikti finansines paslaugas užsienio valstybėje neįsteigusi filialo, turi apie tai pranešti Lietuvos Respublikos finansų įstaigų priežiūros institucijai. Kartu ši įstaiga turi pateikti veiklos planą, nurodantį numatomas teikti finansines paslaugas. Lietuvos Respublikos finansų įstaigų priežiūros institucija per 1 mėnesį šį pranešimą turi perduoti užsienio priežiūros institucijai ir apie tai pranešti finansų įstaigai.

5. Jeigu kartu su pranešimu apie filialo steigimą keičiasi finansų įstaigos perduota informacija, apie tai ši įstaiga turi pranešti Lietuvos Respublikos finansų įstaigų priežiūros institucijai iš anksto, ne vėliau kaip prieš 1 mėnesį. Tokiu atveju, esant šio straipsnio 2 dalyje numatytam pagrindui, Lietuvos Respublikos finansų įstaigų priežiūros institucija turi nurodyti nutraukti filialo veiklą. Jei keičiasi finansų įstaigos, teikiančios finansines paslaugas neįsteigus filialo, veiklos planas, ji apie tai privalo iš anksto pranešti Lietuvos Respublikos finansų įstaigų priežiūros institucijai ir užsienio priežiūros institucijai.

DEŠIMTASIS SKIRSNIS

FINANSINIŲ GRUPIŲ JUNG TINĖ (KONSOLIDUOTA) PRIEŽIŪRA

40 straipsnis. Jungtinės (konsoliduotos) priežiūros objektas

Jungtinė (konsoliduota) priežiūra taikoma:

- 1) finansų įstaigai, įskaitant ir finansų kontroliuojančiąją (holdingo) bendrovę, kuri globoja (patronuoja) kitas į finansinę grupę įeinančias finansų įstaigas, jeigu bent vienos iš šių į finansinę grupę įeinančių finansų įstaigų veiklos priežiūrą nustato Lietuvos Respublikos įstatymai;
- 2) finansų įstaigai, kuri priklauso finansinei grupei, jeigu bent vienos iš šių į finansinę grupę įeinančių finansų įstaigų veiklos priežiūrą nustato Lietuvos Respublikos įstatymai;
- 3) finansų įstaigai, kuri nepriklauso finansinei grupei, tačiau 20 procentų arba daugiau jos įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių tiesiogiai ir (arba) netiesiogiai turi finansinei grupei, kuriai taikoma jungtinė (konsoliduota) priežiūra, priklausanti finansų įstaiga, jeigu, jungtinę (konsoliduotą) priežiūrą vykdančios institucijos nuomone, ji yra svarbi vykdant finansinės grupės jungtinę (konsoliduotą) priežiūrą;
- 4) finansų įstaigai, kuri nepriklauso finansinei grupei, tačiau yra kontroliuojama asmens, kuris yra finansų įstaigos, globojančios (patronuojančios) į finansinę grupę įeinančias finansų įstaigas, arba vienos iš finansų įstaigų finansinės grupės narių dalyvis, jeigu tos finansų įstaigos veiklos priežiūrą nustato Lietuvos Respublikos įstatymai.

41 straipsnis. Konsoliduotos finansinės atskaitomybės sudarymas

1. Finansų įstaiga, kuri globoja (patronuoja) kitas į finansinę grupę įeinančias finansų įstaigas, privalo sudaryti konsoliduotą finansinę atskaitomybę.
2. Asmenys, nurodyti šio Įstatymo 40 straipsnio 2, 3 ir 4 punktuose ir priklausantys Lietuvos Respublikos jurisdikcijai, privalo pateikti finansų įstaigai, globojančiai (patronuojančiai) kitas į finansinę grupę įeinančias finansų įstaigas, ataskaitas, duomenis ir informaciją, būtiną konsoliduotai finansinei atskaitomybei sudaryti ir jungtinei (konsoliduotai) priežiūrai vykdyti.
3. Finansų įstaiga, globojanti (patronuojanti) kitas į finansinę grupę įeinančias finansų įstaigas, privalo ne vėliau kaip per 4 mėnesius po finansinių metų pabaigos parengti ir pateikti priežiūros institucijai metinę konsoliduotą finansinę atskaitomybę su nepriklausomo auditoriaus išvada.

42 straipsnis. Jungtinė (konsoliduota) priežiūra

1. Jeigu bent viena iš į finansinę grupę įeinančių finansų įstaigų yra kredito įstaiga, bendrą visos finansinės grupės jungtinę (konsoliduotą) priežiūrą atlieka kredito įstaigų priežiūrą atliekanti institucija. Jeigu į finansinę grupę neįeina kredito įstaiga, tai tokios grupės jungtinė (konsoliduota) priežiūra atliekama, jei tai nustatyta kituose Lietuvos Respublikos įstatymuose.
2. Visos finansinės grupės jungtinę (konsoliduotą) priežiūrą atliekanti priežiūros institucija jungtinės (konsoliduotos) priežiūros tikslu gali iš asmenų, nurodytų šio Įstatymo 40 straipsnyje, taip pat iš mišrią veiklą vykdančios kontroliuojančiosios (holdingo) bendrovės ir jos kontroliuojamų įmonių reikalauti priežiūros institucijai reikalingų ataskaitų, duomenų arba informacijos, o šios privalo juos pateikti. Priežiūros institucijos reikalavimu jai pateikiamos ataskaitos ir finansiniai duomenys privalo būti patvirtinti auditoriaus.
3. Vienai finansų įstaigai Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyti rizikos apribojimai jungtiniu (konsoliduotu) pagrindu taikomi visai finansinei grupei.
4. Finansinei grupei priklausančių finansų įstaigų, kurios yra skirtingose Europos Sąjungos valstybėse, jungtinę priežiūrą nustato Lietuvos Respublikos įstatymai, reglamentuojantys finansinių paslaugų teikimą ir finansų įstaigų veiklą.

VIENUOLIKTASIS SKIRSNIS FINANSŲ ĮSTAIGOS APSKAITA IR AUDITAS

43 straipsnis. Apskaita

1. Finansų įstaiga privalo tvarkyti buhalterinę apskaitą vadovaudamasi Lietuvos Respublikos įstatymais ir kitais teisės aktais, taip pat finansų įstaigos organų pasirinkta apskaitos politika, kuri įgyvendinama atsižvelgiant į konkrečias sąlygas, verslo pobūdį bei vadovaujantis tarptautiniais ar verslo apskaitos standartais.

2. Finansų įstaigos veiklos apskaitos sistema privalo būti organizuota taip, kad:

- 1) finansinė atskaitomybė rodytų tikrą finansų įstaigos finansinę būklę ir veiklos rezultatus;
- 2) sudarytų sąlygas finansų įstaigos vadovams saugiai ir patikimai naudoti bei valdyti finansų įstaigos turtą ir juo disponuoti;
- 3) sudarytų sąlygas finansų įstaigos dalyviams ir įstatymų įgaliotoms institucijoms tikrinti ir kontroliuoti finansų įstaigos, jos vadovų ir kitų darbuotojų, turinčių teisę priimti sprendimus, dėl kurių atsiranda finansų įstaigos prievolės kitiems asmenims, veiklą ir finansų įstaigos finansinę būklę.

3. Pasibaigus finansiniams metams, finansų įstaiga privalo:

1) per 3 mėnesius nuo finansinių metų pabaigos, bet ne vėliau kaip prieš 10 dienų iki eilinio visuotinio finansų įstaigos dalyvių susirinkimo, sudaryti sąlygas finansų įstaigos dalyviams susipažinti, o jeigu tai nustatyta Lietuvos Respublikos įstatymuose – pateikti priežiūros institucijai audito įmonės patikrintą metinę finansinę atskaitomybę (metines finansines ataskaitas), sprendimo dėl pelno paskirstymo projektą bei auditoriaus išvadą;

2) ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo finansinių metų pabaigos finansų įstaigos dalyvių visuotinio susirinkimo sprendimu patvirtinti metinę finansinę atskaitomybę ir priimti sprendimą dėl pelno paskirstymo;

3) per 3 dienas po finansų įstaigos dalyvių visuotinio susirinkimo sprendimo dėl metinės finansinės atskaitomybės patvirtinimo priėmimo pateikti priežiūros institucijai šio susirinkimo patvirtintą metinę finansinę atskaitomybę ir sprendimą dėl pelno paskirstymo, jeigu finansų įstaigos veiklos priežiūrą nustato Lietuvos Respublikos įstatymai;

4) per 4 mėnesius nuo finansinių metų pabaigos Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka pateikti visuomenei metinę finansinę atskaitomybę ir auditoriaus išvadą, jeigu to reikalauja finansinių paslaugų teikimą ir finansų įstaigų veiklą reglamentuojantys Lietuvos Respublikos įstatymai;

5) finansų įstaiga, globojanti (patronuojanti) kitas į finansinę grupę įeinančias finansų įstaigas, – per 4 mėnesius nuo finansinių metų pabaigos paskelbti metinę jungtinę (konsoliduotą) finansinę atskaitomybę Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

4. Finansų įstaigos dalyvių visuotinis susirinkimas negali svarstyti ir tvirtinti metinės finansinės atskaitomybės, jeigu neatliktas jos auditas.

5. Finansų įstaigos dalyvių visuotinio susirinkimo sprendimas dėl pelno paskirstymo negalioja, jeigu nėra atliktas metinės finansinės atskaitomybės auditas.

44 straipsnis. Auditas

1. Audito įmonė turi atlikti finansų įstaigos finansinės metinės atskaitomybės bei jungtinės (konsoliduotos) finansinės atskaitomybės auditą ir tuo remdamasi pateikti auditoriaus išvadą dėl šios atskaitomybės, tai yra išvadą, ar finansų įstaiga bei finansinė grupė:

1) savo metinėje finansinėje atskaitomybėje teisingai ir tiksliai parodė metinės veiklos rezultatus ir finansinę būklę;

2) finansinę atskaitomybę parengė pagal Lietuvos Respublikoje galiojančius buhalterinę apskaitą bei tarptautinius ar verslo apskaitos standartus ir bendruosius apskaitos principus reglamentuojančius teisės aktus;

3) tiksliai ir kvalifikuotai įvertino turtą pagal Lietuvos Respublikoje galiojančius teisės aktus;

4) atliko privalomus turto vertės patikslinimus bei nurašymus;

5) sudarė privalomus ir būtinus kapitalus, rezervus ir atidėjinius (atidėjimus) veiklos rizikai sumažinti;

6) laikosi Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytų kapitalo reikalavimų;

7) atitinka Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytus veiksmingo ir patikimo nuosavybės valdymo bei saugios ir patikimos veiklos reikalavimus;

8) turi tinkamas vidaus kontrolės ir informacines sistemas.

2. Visuotinis finansų įstaigos dalyvių susirinkimas renka audito įmonę einamųjų ir ne daugiau kaip 2 būsimųjų finansinių metų metinei finansinei atskaitomybei patikrinti.

3. Finansų įstaiga privalo iki einamųjų finansinių metų pirmojo pusmečio pabaigos sudaryti sutartį dėl metinės finansinės atskaitomybės audito su visuotinio finansų įstaigos dalyvių susirinkimo išrinkta audito įmone ir pateikti ją priežiūros institucijai, jeigu finansų įstaigos veiklos priežiūrą nustato Lietuvos Respublikos įstatymai.

45 straipsnis. Reikalavimai auditoriui ir audito įmonei

1. Finansų įstaigos metinės finansinės atskaitomybės auditą gali atlikti tik toks auditorius, kuris atitinka šiuos reikalavimus:

- 1) turi galiojantį atestuoto auditoriaus pažymėjimą;
- 2) neturi turtinių įsipareigojimų audituojamai finansų įstaigai;
- 3) nėra artimais ryšiais susijęs nė su vienu iš audituojamos finansų įstaigos kvalifikuotosios įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalies savininkų;
- 4) nėra veikiamas kitų Lietuvos Respublikos audito įstatymo nustatytų sąlygų, galinčių turėti įtakos jo nepriklausomybei.

2. Finansų įstaigos metinės finansinės atskaitomybės auditą gali atlikti tokia audito įmonė, kuri atitinka šiuos reikalavimus:

- 1) jos civilinė atsakomybė yra apdrausta Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka;
 - 2) iš vienos audituojamos finansų įstaigos per 1 metus už audito paslaugas gautos pajamos neviršija 20 procentų visų audito įmonės per 2 metus iš eilės gautų pajamų;
 - 3) kitus Lietuvos Respublikos audito įstatymo nustatytus reikalavimus.
3. Ta pati audito įmonė gali atlikti auditą toje pačioje finansų įstaigoje ne daugiau kaip 3 metus iš eilės.

4. Priežiūros institucijos sprendimu finansų įstaigoms, kurių veiklos priežiūrą nustato Lietuvos Respublikos įstatymai, gali būti uždrausta sudaryti sutartis dėl finansinės atskaitomybės audito su tomis audito įmonėmis, kurios neatitinka (nevykdo) šio straipsnio reikalavimų.

46 straipsnis. Auditoriaus ir audito įmonės pareigos

1. Audito įmonė privalo finansų įstaigos ir audito įmonės sutartyje numatytais terminais, bet ne vėliau kaip likus 15 dienų iki eilinio visuotinio finansų įstaigos dalyvių susirinkimo, pateikti finansų įstaigai auditoriaus išvadą.

2. Audito įmonė nedelsdama raštiškai praneša finansų įstaigos valdymo organams ir, gavusi jų nuomonę (komentarų) šiais klausimais, – priežiūros institucijai (jei audituojamos finansų įstaigos veiklos priežiūrą nustato Lietuvos Respublikos įstatymai), jeigu nustato faktus:

- 1) dėl kurių auditorius bus priverstas atsisakyti pareikšti nuomonę apie finansų įstaigos metinę finansinę atskaitomybę arba pareikšti sąlyginę arba neigiamą nuomonę;
- 2) liudijančius nusikalstamą veiką, padarytus arba galinčius įvykti šiurkščius vidaus tvarkos pažeidimus;
- 3) kad yra pažeisti Lietuvos Respublikos įstatymai ir kiti teisės aktai, nustatantys saugios ir patikimos veiklos reikalavimus;
- 4) kad finansų įstaigos reikalavimai pagal sudarytus sandorius yra nepakankamai užtikrinti arba jos turimas (valdomas) turtas nėra pakankamai apsaugotas nuo nuvertėjimo (praradimo);
- 5) kad yra didesnių vidaus kontrolės sistemos trūkumų arba kontrolės nepakankamumą;
- 6) dėl kurių aiškiai skiriasi auditoriaus ir finansų įstaigos vadovų nuomonė apie sugebėjimą įvykdyti visus savo įsipareigojimus (mokumą), apie pajamas arba pelną, apie informacijos rinkimą, apdorojimą ir informacinės sistemos patikimumą arba apie finansinę apskaitą;

7) kurie gali labai paveikti finansų įstaigos finansinę būklę, jos administracinę ar apskaitos sistemas.

3. Šio straipsnio 2 dalyje nustatytą pareigą audito įmonė turi ir tuo atveju, jei sužino apie nurodytus faktus atlikdama savo darbą kitoje, su šia finansų įstaiga artimais ryšiais susijusioje, įmonėje.

4. Audito įmonė gali suteikti priežiūros institucijai konsultacijas arba perspėti ją apie patikrinimo rezultatus šio straipsnio 2 dalyje nenumatytais atvejais.

5. Priežiūros institucija gali pareikalauti iš audito įmonės, o ši privalo pateikti priežiūros institucijai visą turimą informaciją apie finansų įstaigoje atlikto patikrinimo rezultatus.

47 straipsnis. Audito įmonės ir auditoriaus atsakomybė

1. Audito įmonė ir auditorius už audito atlikimą, auditoriaus išvados dėl audituotoje finansų įstaigos metinėje finansinėje atskaitomybėje pateiktų duomenų išsamumo, tikrumo ir tikslumo pateikimą atsako Lietuvos Respublikos įstatymų ir audito įmonės bei užsakovo pasirašytos sutarties dėl audito atlikimo nustatyta tvarka.

2. Audito įmonė turi atlyginti užsakovo, audituotos finansų įstaigos ar trečiųjų asmenų patirtus nuostolius įstatymų ir audito įmonės bei užsakovo pasirašytos sutarties dėl audito atlikimo nustatyta tvarka.

DVYLIKTASIS SKIRSNIS FINANSŲ ĮSTAIGŲ, TEIKIANČIŲ LICENCINES FINANSINES PASLAUGAS, VEIKLOS PRIEŽIŪRA

48 straipsnis. Finansų įstaigų, teikiančių licencines finansines paslaugas, veiklos priežiūra

1. Finansų įstaigų, teikiančių licencines finansines paslaugas, veiklą prižiūri Lietuvos Respublikos įstatymų nustatytos priežiūros institucijos.

2. Finansų įstaigų veiklos priežiūros institucijų steigimą ir veiklą, teises ir pareigas, atskaitomybę bei atsakomybę nustato Lietuvos Respublikos įstatymai ir kiti teisės aktai.

3. Finansų įstaigų veiklos valstybinę priežiūrą atliekančių priežiūros institucijų tarpusavio bendradarbiavimą bei sąveiką prižiūrint finansų įstaigas koordinuoja Finansų įstaigų veiklos reglamentavimo ir priežiūros koordinavimo komisija.

49 straipsnis. Finansų įstaigų bei draudimo įmonių veiklos reglamentavimo ir priežiūros koordinavimo komisija

1. Nuolatinė Finansų įstaigų bei draudimo įmonių veiklos reglamentavimo ir priežiūros koordinavimo komisija sudaroma ir dirba Seimo nutarimu patvirtintų nuostatų nustatyta tvarka.

2. Finansų įstaigų bei draudimo įmonių veiklos reglamentavimo ir priežiūros koordinavimo komisija:

1) rengia ir teikia pasiūlymus Seimo Biudžeto ir finansų komitetui dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, nustatančių finansinių ir draudimo paslaugų teikimą, finansų įstaigų bei draudimo įmonių veiklą ir jų priežiūrą, pakeitimo bei papildymo ir, kai būtina, padeda rengti šių teisės aktų projektus;

2) leidžia rekomendacijas priežiūros institucijoms dėl jų veiklos koordinavimo ir tarpusavio bendradarbiavimo.

50 straipsnis. Priežiūros institucijos pareigos ir teisės

1. Priežiūros institucija, atlikdama jos kompetencijai priskirtą finansų įstaigų priežiūrą, privalo:

1) įvertinti pagal šį ir kitus Lietuvos Respublikos įstatymus, reglamentuojančius finansinių paslaugų teikimą ir finansų įstaigų veiklą, pateiktus prašymus ir priimti dėl jų sprendimus;

2) nustatyti, ar finansų įstaigų valdymo, vidaus kontrolės ir informacinės sistemos atitinka Lietuvos Respublikos įstatymų, kitų teisės aktų, finansų įstaigos steigimo dokumentų bei pačios finansų įstaigos išleistų vidaus dokumentų reikalavimus ir ar yra tinkamos valdyti finansų įstaigą taip, kad ji veiktų saugiai ir patikimai;

3) nustatyti finansų įstaigų veiklos riziką ribojančius normatyvus bei jų dydžius ir kontroliuoti, kaip finansų įstaigos jų laikosi;

4) nustatyti prižiūrimoms finansų įstaigoms apskaitos reikalavimus, finansinės ir priežiūrai skirtos atskaitomybės formą, turinį ir pateikimo priežiūros institucijai terminus;

5) vertinti finansų įstaigos priežiūros tikslais teikiamos ir pagal įstatymus ar kitus teisės aktus privalomos visuomenei teikti informacijos patikimumą ir tikslumą;

6) vertinti, ar finansų įstaigos politika, praktika ir procedūros leidžia laiku nustatyti, įvertinti, stebėti ir valdyti riziką, kuri atsiranda investuojant ir teikiant finansines paslaugas;

7) vertinti politiką, praktiką ir procedūras, kurias finansų įstaiga taiko nustatydamą grynąją savo turto vertę;

8) vertinti, ar finansų įstaigos informacinė sistema leidžia jos vadovams laiku nustatyti, įvertinti ir valdyti rizikos laipsnį;

9) kontroliuoti, kad finansų įstaiga laikytųsi Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytų reikalavimų, keliamų finansinių paslaugų teikimui finansų įstaigos viduje ir su ja artimais ryšiais susijusiems asmenims;

10) vertinti, ar finansų įstaiga sudarė pakankamai atidėjinių (atidėjimų) ir rezervų rizikai, prisiimtai investuojant ir teikiant finansines paslaugas, sumažinti;

11) vertinti, ar finansų įstaigoje veikianti vidaus kontrolės sistema atitinka finansų įstaigos veiklos turinį ir apimtį (mastą);

12) vertinti politiką, praktiką ir procedūras, kurias finansų įstaiga taiko siekdama pažinti savo klientą, užtikrindama finansinę drausmę ir norėdama užkirsti kelią, kad finansų įstaiga nebūtų pasinaudojama nusikalstamais tikslais;

13) turėdama informacijos, kad finansinių paslaugų, kurioms teikti būtina turėti priežiūros institucijos licenciją, teikimu verčiasi asmenys be šios licencijos, pranešti apie tai atitinkamoms teisėsaugos institucijoms;

14) raštiškai pranešti atitinkamoms teisėsaugos institucijoms apie finansų įstaigoje nustatytus faktus, liudijančius galimai nusikalstamą veiką.

2. Priežiūros institucija, vykdydama šio straipsnio 1 dalyje nustatytas pareigas, turi teisę:

1) leisti teisės aktus dėl prižiūrimų finansų įstaigų steigimo, veiklos, reorganizavimo, likvidavimo, apskaitos bei atskaitomybės tvarkos;

2) priežiūros tikslais pareikalauti ir gauti iš prižiūrimos finansų įstaigos visą informaciją bei dokumentus apie finansų įstaigos steigimą, dalyvius, vadovus, valdymą, veiklą, riziką ribojančių normatyvų vykdymą, finansinę būklę, jos padalinius ir dukterines įmones, kreditorius, skolininkus bei kitus klientus;

3) iš dalies arba nuosekliai patikrinti finansų įstaigos steigimo procedūras ir veiklą finansų įstaigoje, jos padalinyje arba dukterinėje įmonėje;

4) reikalauti ir gauti iš valstybės valdymo, savivaldybių bei teisėsaugos institucijų, kitų įmonių, įstaigų ir organizacijų jų turimą informaciją apie finansų įstaigos steigėjus, dalyvius, kreditorius, skolininkus arba kitus klientus, jos padalinius arba dukterines įmones, taip pat kitą informaciją, būtiną šiame arba kituose įstatymuose nustatytoms pareigoms vykdyti;

5) taikyti Lietuvos Respublikos įstatymų nustatytas poveikio priemones, jeigu finansų įstaiga pažeidžia įstatymų bei priežiūros institucijos išleistų teisės aktų reikalavimus dėl finansų įstaigos saugios ir patikimos veiklos arba yra grėsmė, kad dėl finansų įstaigos veiklos arba finansinės būklės būtų pažeisti visuomenės ir (arba) finansų įstaigos klientų interesai arba sutriktų Lietuvos Respublikos finansų sistemos funkcionavimas, arba finansinių paslaugų rinkos dalyviai gautų neteisingą informaciją apie finansų įstaigos finansinę būklę;

6) sudaryti sutartis su priežiūros institucijomis dėl bendradarbiavimo keičiantis informacija, gaunama priežiūros tikslais, jeigu priežiūros institucijos užtikrina, kad ši informacija nebus perduota kitiems asmenims, taip pat atliekant priežiūrą tų užsienio valstybių finansų įstaigų skyrių, kurie turi teisę teikti finansines paslaugas Lietuvos Respublikoje, arba tų Lietuvos Respublikos finansų įstaigų padalinių, kurie turi teisę veikti ir teikti finansines paslaugas užsienio valstybėje;

7) būti tarptautinių organizacijų, jungiančių priežiūros institucijas, nare;

8) turėti kitokių teisių, nustatytų Lietuvos Respublikos įstatymuose, reglamentuojančiuose finansinių paslaugų teikimą ir finansų įstaigų bei finansų įstaigų priežiūros institucijų veiklą.

3. Priežiūros institucija neturi teisės:

1) perduoti informacijos, gautos priežiūros tikslu iš finansų įstaigų ir kitų asmenų, be šių sutikimo tretiesiems asmenims, išskyrus Lietuvos Respublikos įstatymų nustatytus atvejus, kai tai yra susiję su nusikalstamos veikos tyrimu;

2) perduoti kitiems asmenims informaciją, gautą iš kitos priežiūros institucijos, be šios sutikimo.

4. Lietuvos Respublikos įstatymai, reglamentuojantys finansinių paslaugų teikimą ir finansų įstaigų bei priežiūros institucijų veiklą, gali nustatyti kitokią, negu nurodyta šio straipsnio 3 dalyje, informacijos perdavimo tvarką.

51 straipsnis. Finansų įstaigų priežiūros būdai

Jeigu Lietuvos Respublikos įstatymai nenustato ko kita, yra šie finansų įstaigų priežiūros būdai:

1) licencijavimas: nagrinėjami prašymai ir priimami sprendimai dėl finansų įstaigų steigimo, licencijų verstis finansinių paslaugų teikimu išdavimo, finansų įstaigos įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių kvalifikuotosios dalies įsigijimo ar valdymo, reorganizavimo ir kitais šio Įstatymo nustatytais atvejais, susijusiais su finansų įstaigų veiklos įteisinimu;

2) dokumentinė priežiūra: analizuojama ir vertinama finansų įstaigos veikla remiantis jos pateikta finansine atskaitomybe ir kita iš finansų įstaigų bei kitų šaltinių gauta informacija;

3) finansų įstaigų tikrinimas (inspektavimas). Tai vykdoma Lietuvos Respublikos įstatymų, reglamentuojančių finansinių paslaugų teikimą ir finansų įstaigų veiklą, nustatyta tvarka tikrinant (inspektuojant) finansų įstaigų steigimo procedūras ir veiklą.

TRYLIKHTASIS SKIRSNIS

FINANSŲ ĮSTAIGOS PABAIGA, PERTVARKYMAS IR BANKROTO BYLOS IŠKĖLIMAS

52 straipsnis. Finansų įstaigos pabaiga

1. Finansų įstaigos pasibaigia reorganizavimo arba likvidavimo būdu.

2. Finansų įstaigos pasibaigia nuo jų išregistravimo iš juridinių asmenų registro.

53 straipsnis. Finansų įstaigos reorganizavimas ir pertvarkymas

Finansų įstaiga reorganizuojama ir pertvarkoma Lietuvos Respublikos įstatymų, reglamentuojančių finansinių paslaugų teikimą ir finansų įstaigų veiklą, nustatyta tvarka.

54 straipsnis. Finansų įstaigos likvidavimas

Finansų įstaiga gali būti likviduojama jos dalyvių iniciatyva arba priverstinai Lietuvos Respublikos civilinio kodekso ir Lietuvos Respublikos įstatymų, reglamentuojančių finansinių paslaugų teikimą ir finansų įstaigų veiklą bei atitinkamos teisinės formos, kurios pagrindu veikia finansų įstaiga, juridinio asmens veiklą, nustatyta tvarka.

55 straipsnis. Finansų įstaigos likvidavimas jos dalyvių iniciatyva

1. Finansų įstaiga gali būti likviduojama visuotinio finansų įstaigos dalyvių susirinkimo sprendimu Lietuvos Respublikos įstatymų, reglamentuojančių atitinkamos teisinės formos, kurios pagrindu veikia finansų įstaiga, juridinio asmens veiklą, nustatyta tvarka. Jeigu įstatymai nustato šios finansų įstaigos veiklos priežiūrą, jos dalyviai raštu kreipiasi į priežiūros instituciją, kad išduotų leidimą likviduoti ir atšauktų finansų įstaigos licenciją.

2. Priežiūros institucija gali nesuteikti leidimo likviduoti finansų įstaigą, jeigu nustato, kad ši įstaiga yra nepajėgi visiškai atsiskaityti su kreditoriais.

3. Finansų įstaigos likvidatorius (likvidacinė komisija), likvidavimo metu nustatęs, kad įstaiga yra nepajėgi atsiskaityti pagal prisiimtus įsipareigojimus (toliau – nemoki), privalo nutraukti kreditorių reikalavimų tenkinimą bei kitus likvidavimo procedūros veiksmus ir kreiptis į teismą dėl bankroto bylos iškelimo finansų įstaigai.

56 straipsnis. Finansų įstaigos priverstinis likvidavimas

1. Visuotinis finansų įstaigos, kurios licencija teikti finansines paslaugas priežiūros institucijos sprendimu yra atšaukta, dalyvių susirinkimas priima sprendimą nutraukti finansų įstaigos veiklą.

2. Finansų įstaiga likviduojama teismo sprendimu, jeigu visuotinis finansų įstaigos, kurios licencija teikti finansines paslaugas yra atšaukta, dalyvių susirinkimas per priežiūros institucijos nustatytą terminą nepriima sprendimo nutraukti finansų įstaigos veiklą. Kreiptis į teismą dėl finansų įstaigos likvidavimo turi teisę priežiūros institucija, finansų įstaigos stebėtojų taryba, valdyba arba bent vienas dalyvis.

57 straipsnis. Finansų įstaigos bankrotas

1. Finansų įstaigų bankroto procedūras reglamentuoja Lietuvos Respublikos įmonių bankroto įstatymas, jeigu šis ir kiti finansinių paslaugų teikimą ir finansų įstaigų veiklą reglamentuojantys įstatymai nenustato ko kita.

2. Finansų įstaigos bankroto procedūra gali būti atliekama tik teismo tvarka.

3. Bankroto byla gali būti iškelta Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka tik tai nemokiai finansų įstaigai, teikiančiai licencines finansines paslaugas, kurios licencija teikti finansines paslaugas priežiūros institucijos sprendimu yra atšaukta.

4. Sąlygas, kurioms esant finansų įstaiga, teikianti licencines finansines paslaugas, gali būti pripažįstama nemokia, ir šios finansų įstaigos nemokumo apskaičiavimo ir įvertinimo tvarką nustato priežiūros institucija.

5. Pareiškimą teismui dėl bankroto bylos iškelimo finansų įstaigai turi teisę pateikti jos dalyviai, likvidatorius (likvidacinė komisija), administracijos vadovas, kreditorius (kreditoriai), o finansų įstaigai, teikiančiai licencines finansines paslaugas, – ir priežiūros institucija.

6. Nutartį finansų įstaigai iškelti bankroto bylą arba atsisakyti ją iškelti teismas priima ne vėliau kaip per 15 dienų nuo pareiškimo priėmimo.

KETURIOLIKTASIS SKIRSNIS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

58 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

1. Šis Įstatymas, išskyrus 58 straipsnį, įsigalioja nuo 2003 m. liepos 1 d.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. IX-1125, 2002-10-08, Žin., 2002, Nr. 101-4496 (2002-10-23), i. k. 1021010ISTA0IX-1125

2. Šio Įstatymo nuostatos nuo jo įsigaliojimo dienos taikomos ir jau veikiančioms finansų įmonėms bei kredito įstaigoms.

3. Įmonė, teikianti tik šio Įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 16 ir 17 punktuose nurodytas finansines paslaugas, nelaikoma finansų įstaiga iki Lietuvos Respublikos įstojimo į Europos Sąjungą.

4. Šio Įstatymo 12 ir 39 straipsniai įsigalioja Lietuvai tapus Europos Sąjungos nare.

59 straipsnis. Pasiūlymai Vyriausybei ir Lietuvos bankui

Pasiūlyti Vyriausybei ir Lietuvos bankui parengti ir iki 2003 m. lapkričio 1 d. pateikti Seimui įstatymų, neatitinkančių Finansų įstaigų įstatymo nuostatų, pakeitimo ir (arba) papildymo įstatymų projektus, taip pat parengti šiam Įstatymui įgyvendinti reikalingus lydimojusius teisės aktus.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1125](#), 2002-10-08, Žin., 2002, Nr. 101-4496 (2002-10-23), i. k. 1021010ISTA0IX-1125

Nr. [IX-1734](#), 2003-09-16, Žin., 2003, Nr. 91-4109 (2003-09-26), i. k. 1031010ISTA0IX-1734

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

VALDAS ADAMKUS

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-1125](#), 2002-10-08, Žin., 2002, Nr. 101-4496 (2002-10-23), i. k. 1021010ISTA0IX-1125

Lietuvos Respublikos finansų įstaigų įstatymo 58 ir 59 straipsnių pakeitimo įstatymas

2.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-1481](#), 2003-04-03, Žin., 2003, Nr. 38-1726 (2003-04-24), i. k. 1031010ISTA0IX-1481

Lietuvos Respublikos finansų įstaigų įstatymo 6 ir 20 straipsnių pakeitimo įstatymas

3.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-1734](#), 2003-09-16, Žin., 2003, Nr. 91-4109 (2003-09-26), i. k. 1031010ISTA0IX-1734

Lietuvos Respublikos finansų įstaigų įstatymo 31 ir 59 straipsnių pakeitimo įstatymas